8 АПР 1991

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ШАҲАР РЎЗНОМАСИ

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ № 59—60 (7.448—7.449) 1991 йил 28 март, пайшанба

Нархи 12 тийин

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТ КЕНГАШИДА

27 март куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Президент Кенгашининг мажлиси бўлди. Мажлисни Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов олиб борди.

Мажлисда маданий меросни, миллий урф-одатларни ўрганиш, муҳофаза ва тарғиб қилиш Давлат дастури ҳақидаги, тарихий ёдгорликларни тиклаш ва сақлаш учун маблағ манбаларидан бири бўлган туризмни ривожлантириш тўғрисидаги масала муҳокама этилди. Бу ҳақда Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Э. С. Самандаров ва республика Президентининг маслаҳатчиси Б. А. Назаров маъруза қилдилар.

Республикадаги аҳолининг меҳнатга лаёқатли қисмини иш билан самарали таъминлаш ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Ушбу масала юзасидан Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов маъруза қилди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси М. И. Иброҳимов иштирок этди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. КАРИМОВнинг республика қишлоқ хўжалиги ходимлари қурултойида сўзлаган нутқи

Азиз ўртоқлар!

Авваламбор сизлар билан дийдор кўришганимдан ғоят мамнун эканимни изҳор этишга, сиз азизларни, сиз орқали бутун Ўзбекистон деҳқонларини улуғ айём — Наврўз билан табриклашга, оилаларингизга қут-барака, ишларингизга ривож тилашга рухсат бергайсиз. Наврўз байрами деҳқончилик йили бошида халқимизга шодхуррамлик бахш этиб, биродарлик, дўстлик байрамига айланиб кетди.

Ҳурматли деҳқонлар!

Қурултойимиз бутун мамлакат учун мураккаб ва оғир бўлган пайтда ўтмоқда. Улуғ Ватан уруши давридан бери жамиятимизда бунчалик оғир шароит бўлмаган эди, десам янглишмасам керак. Сиёсий тарафкашлик кучайди. Турли-туман ижтимоий гуруҳларнинг ўзбошимчалиги, қарама-қаршилик, адоват уруғлари жамият барқарорлигини ларзага солмоқда.

Республикалар ўртасидаги ўзаро хўжалик алоқалари жар ёқасига келиб қолди, моддий-техника ресурслари билан таъминлаш режалари барбод бўлмоқда. Пухта ўйламасдан бошлаб қўйилган қатор ишларга харид бозоридаги қийинчиликлар қўшилиб, ҳаммаёқ чалкашиб бормоқда.

Саноат ва бошқа соҳалардаги ишлаб чиқариш муттасил пасаймоқда. Пулнинг қадри тушиб кетяпти. Нарх-наво ошмоқда. Халқнинг озиқ-овқат ва моддий таъминоти ёмонлашяпти, унинг тинчлиги бузиляпти. Натижада қайта қуришга бўлган ишонч сусаймоқда.

Болтиқбўйи ва Кавказорти республикаларидаги миллатлараро муносабатларнинг кескинлашуви ҳам барчамизни ниҳоятда ташвишга солмоқда. Тоғли Қорабоғ, Жанубий Осетияда бўлаётган воқеалар, ҳозирги энг замонавий қурол-аслаҳалар қўлланилиши билан содир бўлаётган жиддий тўқнашувлар мамлакатимизни граждандар уруши ёқасига олиб келиб қўймоқда.

Баъзан тамомила мантиқсиз, ақлга сиғмайдиган воқеалар содир бўлмоқда. Ўтган йили мамлакатимизда ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан энг юқори ҳосил олинган эди. Бунга хурсанд бўлиш керак эди, лекин бу ҳосилнинг жуда катта қисми далада қолиб кетди. Давлат буюртмалари бажарилмади. Мамлакат эса яна чет элдан дон сотиб олишга мажбур бўлди.

Шу биргина мисолнинг ўзиёқ, менинг назаримда, давлат, унинг кучлари ва имкониятлари уддалаб бўлмас даражада ишдан чиқаётганини кўрсатиб турибди. Деҳқончилик соҳасида кўпдан-кўп масалалар бўйича тушунмовчилик мавжуд. Бу соҳани тараққий эттириш йўллари ҳақида ҳам бирор-бир ойдинлик сезилаётгани йўқ. Умуман, мамлакатга колхоз ва совхозлар керакми ўзи йўқми, деган баҳслар давом этмоқда. Айрим кишилар ердан батамом хусусий мулк сифатида фойдаланиш вақти келди, деб ерни парча-парча қилиб, фойдаланиш учун топшириб юборишни ҳам таклиф қиляптилар.

Мамлакатимиздаги ҳозирги аҳвол мана шундай. Бунинг сабабларини қаердан қидириш керак, нима учун бугунги вазият оғирлашиб қолди? Асосий гап шундаки, бир вақтлар қайта қуришни бошлаймиз деб, ишлаб чиқаришни бошқариш соҳасидаги талай камчиликларга эга бўлган эски системани деярли йўқ қилдик. Лекин янгиси бунёд этилмади. Мамлакатга ҳозир ниҳоятда зарур бўлиб турган тартиб-интизом йўқ ҳисоби. Ақл-заковат билан тўпланган тажриба ва анъаналар ҳам барбод этилмоқда.

Мен аввал ҳам бу фикрни айтган эдим, ҳозир яна такрорлайман: ахир ўзингиз ўйлаб кўринг, ўртоқлар! Янгисини яратмай туриб, аввалгисини барбод этиб ташлаш қайси ақлга сиғади? Янги уйни—иморатни қурмасдан, эски уйни—ўзимиз истиқомат қилаётган уйни йиқитиш, вайрон қилиш — бу ақлдан эмас. Бутун мамлакатимизда йўл қўйилган бундай хато ўзининг салбий таъсирини кўрсатмоқда.

Мен мазкур фикрларни бу ерда, қурултойда яна бир бор айтаётганимнинг сабаби шуки, республикамизда ҳам колхоз ва совхозлардан воз кечишга чақириб юрганлар оз эмас.

Мана шунинг учун биз бу масалада ўзимизнинг аниқ йўлимизни, бизнинг шароитга мос келувчи усулларни, хуллас, аграр сиёсатимизнинг қандай бўлиши кераклигини узил-кесил белгилаб олишимиз зарур.

Бу масала хусусида мен сўнгги вақтларда бир қатор машҳур деҳқонлар ва олимлар билан, колхоз ва совхозларнинг катта тажрибага эга бўлган раҳбарлари билан суҳбатлашдим. Уларнинг фикрлари шундан иборатки, бу ўринда республикамизга хос бўлган шарт-шароитларга албатта эътибор бермоқ зарур, айни вақтда эришилган ютуқларни, қўлга киритилган ижобий натижаларни ҳам инкор этмаслик керак. Республикамиз қишлоқ хўжалигини тараққий эттириш ҳамда сувдан фойдаланиш масалаларида бой тажрибага, катта имкониятларга эга эканлигини ким инкор эта олади? Ўтмиш ҳаётимизни фақатгина қора рангга бўяш — бу қайта хатога йўл қўйиш демакдир. Тарихимизни баҳолаганда халқимиз, жамиятимиз учун меҳнати синган инсонларга адолат, ҳақиқат кўзи билан қарашимиз керак, албатта.

Юртимизга ҳар йили Осиё, Африка, Лотин Америкасидаги мамлакатлардан ўнлаб делегациялар келади. Улар бизнинг чўл минтақаларимизни ўзлаштириш, ердан фойдаланиш хусусида тўплаган тажрибаларимизни ўрганадилар.

Бизнинг колхозларимиз, совхозларимиз ва агросаноат бирлашмаларимиз ялпи маҳсулотнинг деярли 80 фоизини етиштиради. Кўпчилик хўжаликлар пахта ҳосили бўйича, мева-сабзавот етиштириш ҳамда чорвачилик бўйича юксак даражада тараққий этган капиталистик мамлакатларнинг илғор хўжаликлари билан бемалол тенглаша олади. Бундай хўжаликларимизда нафақат самарали ишлаб чиқариш йўлга қўйилган, уларда аҳолининг ижтимоий таъминоти ҳам дуруст.

Шунинг учун ҳам қайси йўлдан боришимиз керак, деган масалани ҳал қилар эканмиз, назаримда, республикамизнинг ўзига хос хусусиятларини албатта эътиборга олишимиз керак. Улар нималардан иборат?

Биринчидан, суғориш зоналарида аҳоли зич жойлашган ва бу жойларда ер танқис. Ўзингизга маълумки, республикамизнинг аксарият минтақаларида ҳар бир меҳнатчига 1—1,5 гектар ва ундан ҳам озроқ ер тўғри келади. Бундай жойларда ерни хусусий мулк сифатида бўлиб бериш катта фожиага айланиб кетиши мумкин. Одамлар бир-бирларига шу қадар ёв бўлиб қолишлари мумкинки, бунинг оқибати нималарга олиб боришини айтиш қийин.

Иккинчидан, бизнинг деҳқончилигимиз — суғориладиган деҳқончилик. Катта-катта каналлар, суғориш ва дренаж тармоқларининг суғориладиган далалар билан боғлиқ бўлгани яхлит ер-сув комплексини юзага келтиради.

Ўйлаб кўринглар: бу яхлит комплексдан ерни узиб олиб, хусусий мулк сифатида фойдаланишга топшириб бўладими? Агар шундай қилинадиган бўлса, суғориш тармоқларию, сувнинг ўзини ҳам бўлиб бериш керак бўлади. Ахир сувсиз ер кимга керак? Унинг қадри борми ўзи?

Учинчидан, ўлкамизда асосий фондлар сув хўжалиги воситалари, машина-тракторлар, чорвачилик комплекслари, катта боғдорчилик-узумчилик хўжаликлари тарзида шаклланди. Бу кенг кўламдаги асосий ишлаб чиқариш воситаларини якка хўжаликларга қандай қилиб бўлиб бериш мумкин?

Тўртинчидан, пахта етиштиришга ихтисослашиб қолганимизни ҳам назардан қолдириб бўлмайди. Бу жуда меҳнатталаб экиндир, бироқ жамоа хўжаликлари ва давлат хўжаликлари майдонларининг кенг-кенг бўлиши, яъни бир минг гектардан бошлаб то 6-8 минг гектаргача бўлиши, суғориладиган пайкалларнинг 4-12 гектар ерни эгаллаши, қудратли машина-трактор парки туфайли меҳнатнинг 80 фоизига қадар қисми механизмлар ёрдамида бажарилмоқда. Бу эса ишни осонлаштириб, меҳнат унумдорлигини таъминламоқда. Шунинг ҳаммасини ҳисобга олсак, ишончимиз комилки, жамоа ва давлат хўжаликларини тарқатиб юборишга бугун асос йўқ. Лекин сир эмаски, колхоз ва совхозлардаги ишлаб чиқариш муносабатлари замон талабларига жавоб бермай қоляпти.

Қишлоқ хўжалик соҳаси, унинг тармоқларини янги иш услубига ўтказаётган ислоҳотнинг асосий мақсади авваламбор деҳқонларимизнинг ишдан манфаатдорлигини тубдан ўзгартиришдир, ўз меҳнатини — ҳосилини, пировард натижасини биринчи навбатда ўзларига қайтаришдир, уларнинг турмуш даражасини, савиясини кўтаришдир.

Демак, бизнинг ҳозирги асосий вазифамиз деҳқонларга ўз меҳнати самарасидан тўла-тўкис фойдалана олишга бўлган ишончини кучайтиришимиз керак. Бу эса деҳқонларга деҳқон ишончини қайтаришдир.

(Давоми 2-бетда).

Тошкент шаҳар Кенгаши раёсатида

«Тошкент сув ҳавзаларининг экологик аҳволи ва уларни соғломлаштириш тадбирлари тўғрисида». Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва ободонлаштириш бўйича доимий комиссиянинг раиси И. А. Савельеванинг шу масала юзасидан Тошкент шаҳар Кенгашининг раёсати мажлисидаги ахбороти қизғин баҳсларга сабаб бўлганлиги табиий эди. Маълумки, саноат корхоналари ва бошқа ташкилотларнинг сув ҳавзаларини мунтазам равишда булғатишлари, қирғоқлар қурилишларга тўлиб кетганлиги, сув муҳофазаси зоналари ва назорат йўлкаларининг йўқлиги, рўзғор ва қурилиш чиқиндиларининг сувга ташланиши оқибатида шаҳар анҳорларининг ҳолати кескин ёмонлашди.

Ҳар йили шаҳар бўйича оқар сувларга 10 миллион куб метрга яқин ифлосланган оқавалар қўшиб юборилаяпти. Масалан, шаҳардаги олтита район ҳудудидан оқиб ўтадиган Салор анҳори 24,5 километр узунлигининг 9 километри қирғоқларини 32 та саноат корхоналари ва ташкилотлар эгаллаган. Улар сувга тозаланмаган саноат оқаваларини тўғрилаб қўйганлар. Бундан ташқари анҳор қирғоқларининг 10 километрдан кўпроқ узунлигида шахсий иморатлар жойлашган. Бу анҳор ўзанини механизмлар ёрдамида тозалашга халақит бераяпти. Унинг ботқоқланиши, қирғоқлари қамишзорларга айланишига олиб келаяпти. Ҳар йили анҳор сувларига рўзғор чиқиндиларини ташлаш ҳам уни ўта ифлослантиришга сабаб бўлмоқда.

1989—1990 йилларда Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети сувни муҳофаза қилиш қонунчилигини бузганлиги учун 163 нафар мутасадди раҳбарга 9 минг 415 сўм жарима солди. Оқавалар билан сувни булғатганлиги ва атроф-муҳитга зарар етказганлиги учун корхона ва ташкилотлардан 195 миллион 550 минг сўмлик жарима ундирилди.

Тошкент шаҳар Кенгаши раёсатининг мажлисига таклиф этилган «Средазкабель», «Узбекмебель» бирлашмалари, қоғоз фабрикаси, грампластинкалар заводи каби саноат корхоналарининг раҳбарлари Тошкент шаҳри сув ҳавзаларининг экологик аҳволини соғломлантириш юзасидан қатъий таъсирчан чора кўришлари зарурлиги тўғрисида огоҳлантирилдилар.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети, сув хўжалиги, энергетика ва электрлаштириш вазирликларининг бўлинмалари, тегишли корхоналар вакиллари билан биргаликда сув ҳавзаларининг аҳволини ўрганиш, уларни соғломлантириш ва ободонлаштириш тадбирларини кўриш топширилди. Бу иш самарадорлигини ошириш мақсадида барча маблағ ва воситаларни шаҳардаги асосий иккита — Салор ва Қорасув анҳорлари аҳволини яхшилашга қаратиш мақсадга мувофиқ, деб топилди. Шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети ва халқ депутатлари район Кенгашларининг эътибори ҳудудлардан шаҳар сув ҳавзалари оқиб ўтадиган корхоналар иши устидан назоратни кучайтириш, жамоатчилик, маҳалла комитетлари ва аҳолининг куч-ғайратини анҳорларни тоза сақлашга йўналтириш зарурлигига қаратилди.

Раёсат мажлисида Тошкент шаҳрида «Ўзбекистон ССР Давлат тили тўғрисида»ги Қонуннинг ижроси ҳақидаги масала ҳам кўрилди. Бу ҳақда Тошкент шаҳар Кенгаши миллатлараро муносабатлар, тил ва байналмилал тарбия бўйича доимий комиссиянинг раиси Ҳ. М. Абдураимов ахборот берди. Бу масалани муҳокама қилишда Тошкент шаҳар ижроия комитетининг Бош бошқармалари, бошқармалари, бирлашмалари, бўлимлари, трестларида, халқ депутатлари район Кенгашларида, меҳнат жамоалари ва ўқув юртларида Қонуннинг ижроси юзасидан муайян иш қилинганлиги таъкидлаб ўтилди. 300 тадан кўпроқ кўча, даҳа, мактаб, маҳаллалар, ташкилот ва муассасаларнинг номлари ўзгартирилди. Кўпгина тарихий номлар тикланди. Қисқа муддатда ўзбек тилида ўқитиладиган дорилфунунлар ташкил этилди. Меҳнат жамоаларида давлат тилини ўрганиш бўйича 193 та гуруҳ ташкил этилган.

Халқ байрамлари ҳаётга кенг жорий этилаяпти, халқ ижодиёти ривожланмоқда. Янги ўзбек китобларининг кўргазмалари ташкил этилмоқда.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўз ўқув дастурларига тегишли ўзгартишлар киритдилар. Давлат тилини ўргатиш курслари жорий қилинди. Ўзбек тилидаги ўқув-методик адабиётни нашр қилиш кўпайди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг тегишли бошқармалари, хизматлари ва бўлинмалари Қонунда кўзда тутилган тадбирларни амалга ошириш тадбирларини кўрмоқдалар.

Шу билан бир қаторда раёсат мажлисида давлат тили тўғрисидаги Қонун асосий низомларини бажаришда жиддий камчилик ва нуқсонлар мавжудлиги уқтирилди. Бу фуқароларнинг ҳаққоний эътирозларига сабаб бўлмоқда.

Бир қатор раҳбарлар ўзлари бошчилик қилаётган меҳнат жамоалари ходимларининг давлат тилини эгаллашлари учун шароит яратиш бўйича ташкилотчилик ишларидан амалда ўзларини четга олмоқдалар. Улар Қонунни бажаришни фақатгина лавҳалар, муҳрлар, ҳужжатларни қайта расмийлаштириш, тадбирлар ишлаб чиқиш билан чеклаб қўйдилар. Қонуннинг миллий ва байналмилал ўз-ўзини англаш даражасини ошириш учун миллатлараро муносабатларни уйғунлаштиришга қаратилган моддалари бажарилмаяпти. Шаҳарда истиқомат қилувчи барча миллат ва элатлар тилларига ҳурмат билан муносабатда бўлиш ҳамма жойда ҳам таъминланаётгани йўқ. Қонунни бажаришга изчил ёндошилмаётганлиги учун аҳолининг бир қисми ҳуқуқ ва эркинликлари чекланаяпти, деган ҳис-туйғуларни уйғотмоқда, турли эътирозларга сабаб бўлаётир.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида Қонун бажарилишининг бориши айниқса ташвиш туғдирмоқда. Уларда туб миллатга мансуб бўлмаган талабаларни давлат тилида ўқитиш имкониятларидан бўш фойдаланиляпти.

Бу камчиликлар энг аввало халқ депутатлари район Кенгашларининг Қонунни бевосита меҳнат жамоаларида бажариш ишига юзаки муносабатда бўлаётганликлари, белгиланган тадбирларнинг ижроси устидан назоратнинг йўқлиги оқибатидир.

Давлат тили тўғрисидаги Қонунни бажаришга расмиятчилик билан муносабатда бўлаётганликлари учун шаҳар халқ таълими ва маданият Бош бошқармалари кескин танқид қилинди. Шу пайтгача ўзбек тилини ўрганувчилар учун зарур миқдорда ўқув-методика, илмий-техникавий адабиётлар, дарсликларни нашр этиш йўлга қўйилмаган. Давлат тилини мустақил ўрганувчилар учун машғулотлар ёзилган видео ва кичик кассеталар, грампластинкалар йўқ. Шаҳар мактабларида эски ўзбек ёзувига ўргатиш амалда ўзибўларчиликка ташлаб қўйилган.

Шаҳар соғлиқни сақлаш, маиший хизмат кўрсатиш бошқармалари диспетчерлик, авария, навбатчи ва маълумот берувчи хизматларининг, шаҳар телефон станцияси, иссиқлик тармоқлари, ўт ўчириш хизматининг иши аҳолининг муайян қисмида эътирозлар туғдирмоқда. Улар шу пайтгача аҳолига ахборот беришда давлат тилига ўтмаганлар.

Шаҳар Кенгашининг раёсати шаҳар ижроия комитети, хизматлар, корхона ва ташкилотлар раҳбарларига давлат тили тўғрисидаги Қонуннинг сўзсиз бажарилишини таъминлайдиган аниқ чоралар кўриш вазифасини топширди.

Раёсат мажлисида Тошкент шаҳрида СССР референдумини ўтказиш натижалари муҳокама қилинди, Алишер Навоий маърақасига бағишланган «Етти сайёра — етти гўзал» кўрик-фестивалини ўтказиш таклифи маъқулланди, унинг ташкилий комитети таркиби тасдиқланди, бошқа масалалар кўриб чиқилди.

Мажлисни халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг раиси А. И. Фозилбеков олиб борди.

РЕСПУБЛИКА КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

Чакана нархларнинг ислоҳ қилиниши муносабати билан жумҳурият аҳолисини ижтимоий ҳимоялаш тадбирларини тайёрлаш ва ўтказиш республика комиссиясининг навбатдаги мажлиси 25 март куни ўтказилди. Мажлисни Ўзбекистон ССР Вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов олиб борди.

Аҳолига компенсация тўлаш ишларининг бориши ҳақида Ўзбекистон ССР Вазирлар Кабинети Раисининг ўринбосари, мазкур комиссия раисининг муовини Б. С. Ҳамидов ахборот берди.

Мажлисда таъкидлаб ўтилганидек, нархларнинг ўзгариши муносабати билан аҳолига қўшимча ҳақ тўлаш ишлари бошлаб юборилганига қарамай, аксарият вилоятлар ва шаҳарларда бу муҳим тадбирни амалга ошириш соҳасидаги ишлар лозим даражада авж олдирилмаган. Айрим ташкилотлар ва муассасаларда эса компенсация олувчиларнинг рўйхатини тузишда тегишли ҳужжатларни расмийлаштиришда сусткашликка йўл қўйилмоқда.

Бу борада тарғибот ва тушунтириш ишларини кучайтириш, давлат банки муассасалари ходимларининг ва бошқа мутахассисларнинг телекўрсатув орқали суҳбатларини ташкил этиш зарурлигига эътибор қаратилди.

Аҳолидан тушаётган кўпдан-кўп саволларни инобатга олиб, мазкур масала билан бевосита шуғулланувчи ташкилотларнинг раҳбарлари зиммасига меҳнаткашларнинг саволларига малакали жавоб берилишини уюштириш вазифаси юклатилди.

(ЎзТАГ).

ФУҚАРОЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР, МУАССАСАЛАР, ЖАМОА ХЎЖАЛИКЛАРИ, ДАВЛАТ ХЎЖАЛИКЛАРИ ВА БОШҚАЛАР ДИҚҚАТИГА.

Чакана нархларнинг ўзгариши туфайли аҳолига компенсация тўлаш билан боғлиқ масалалар юзасидан қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилишингизни сўраймиз:

Социал таъминот вазирлиги — 55-67-76

Жамғарма банки — 45-35-49, 45-35-44

Алоқа вазирлиги — 33-62-54, 33-47-49

Молия вазирлиги — 39-16-24, 39-19-45

Давлат меҳнат ва ижтимоий масалалар комитети — 41-79-06, 41-76-09

МУТАСАДДИЛАР ФИКРИЧА...

ҲИСОБ-КИТОБЧИЛАР ШОШИЛИШСИН

А. РАЖАБОВ,
Ўзбекистон ССР Давлат банки бошқаруви раисининг ўринбосари.

— 27 мартнинг эрталабки ҳолатига қараганда пенсионерларга компенсация тўлаш ишлари деярли ниҳоясига етказилди. Ҳозир молия вазирлиги билан келишган ҳолда ва унинг кафолати билан биз расчет ҳисобларида ўз пулларига эга бўлмаган корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларга фоизсиз қарз беришни амалга оширмоқдамиз.

Тошкентда ҳаммаси бўлиб 8684 та корхона ва ташкилот мавжуд. Шулардан 1295 тасига компенсация тўлови учун маблағлар берилди. Унинг миқдори 23,6 миллион сўмни ташкил этди, шу жумладан биринчи пул бериш рўйхати бўйича (асосий ходимлар учун) 20,5 миллион сўмдан ортиқ пул тўланди, иккинчи пул бериш рўйхати бўйича эса (болаларга нафақа) 2,9 миллион сўм тўланди.

Шу кунларда асосий оғирлик ҳисоб-китоб ходимлари зиммасига тушди. Афсуски улар пул бериладиган рўйхатларни тайёрлашга ва пулларни вақтида олишга улгурмаяптилар. Банк ва унинг муассасалари томонидан кечиктириш ҳоллари рўй бераётгани йўқ. Компенсацияларни тўлашга мўлжалланган пуллар миқдори етарлидир.

МЕЪЁР БЕЛГИЛАНДИ, ЛЕКИН У ЎЗГАРИБ ТУРАДИ

«Оқшом» рўзномаси хабар қилганидек, 10 мартдан бошлаб Тошкентда биринчи навбатдаги зарур молларни меъёри билан сотиш тартиби жорий этилди. Бу тадбирдан кўзда тутилган мақсад ички бозордан ҳимоя қилишни кучайтириш, тошкентликларни озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат молларининг асосий турлари билан таъминлашга кафолат беришдир.

Шу кунларда рўзнома муҳарририятига қилинаётган қўнғироқлар ва келаётган мактубларнинг кўпчилигида аҳолини ана шу жорий этилган янги тадбирнинг кўпгина жиҳатлари, шу жумладан молларни сотишнинг аниқ меъёри қизиқтирмоқда.

— Мавжуд фондлардан келиб чиқиб мартнинг 20 куни учун шундай меъёр белгиланди, — дейди Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитети савдо Бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари М. А. Мираюбов. — Демак, 1 килограммдан гўшт маҳсулотлари, 1,7 килограммдан ун, 250 граммдан макарон маҳсулотлари, ярим килограммдан гуруч, 40 граммдан чой, 650 граммдан қанд, 6 тадан тухум, 340 граммдан ўсимлик ва 270 граммдан мол ёғи меъёр қилиб қўйилди. Аввалдагидек ҳар бир киши учун 2 ойга 1 бўлакдан хўжалик совуни ва атир совун, 400 грамм ювиш воситалари белгиланган.

Кўпчиликни спирт маҳсулотлари билан боғлиқ масала ҳам қизиқтирмоқда. Бу ерда шундай меъёр белгилаб қўйилган: бир ойда бир киши (21 ёшдан) 1 шиша арақ олиши мумкин.

Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва уларга тенглаштирилган шахсларга энди юқорида санаб ўтилган меъёр бўйича хизмат кўрсатилади, лекин бундай хизмат уларнинг аввалги «Ветеран» дўконлари орқали кўрсатилади.

Халқ анъаналари ва расм-русмлар, тўйлари, дафн маросимлари, ёдлаш маросимларини ўтказиш билан боғлиқ тадбирлар учун мўлжалланган озиқ-овқат молларини тарқатиш меъёри ҳам тасдиқланди. Булар 50 килограммдан ун ва гуруч, 10 килограммдан гўшт ва ўсимлик ёғи, 1 килограмм чой, дафн маросими учун 20 шиша арақ ва тўйлар учун 40 шиша арақ шулар жумласидандир. Ана шу молларни олиш учун кўрсатиб ўтилган тадбирларни ўтказишни тасдиқлайдиган ҳужжатларни кўрсатиш керак.

Якка тартибда нонвойлик қилаётган кишилар учун бир кварталда 1,5 тонна ун берилади.

Сўзимнинг охирида шуни айтмоқчиманки, ҳозир апрель ойида тарқатиладиган саноат ва озиқ-овқат молларининг меъёри қараб чиқилмоқда. Мавжуд фондлар бу меъёрнинг март ойидаги меъёрдан юқори бўлишини кўрсатмоқда.

Суҳбатдош
О. ҲАКИМОВА.

ФАЙЗ БАҒИШЛАДИ

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари илмгоҳида ҳозир кўпгина тўгарак ва дасталар фаолият кўрсатмоқда. Бу бадиий ҳаваскорлик жамоалари иштирокида яқинда томоша дастури тайёрланиб, муваффақиятли намойиш қилинди.

«Дўстлигимиз мадҳи» деб аталган мазкур қизиқарли концертда олий ўқув юртида таҳсил кўраётган чет эллик ёшлар ҳам фаол иштирок этдилар. Уларнинг ҳар бирининг чиқиши илиқ кутиб олинди. Айниқса, камбоджалик ёш истеъдодлар кўрсатган рақс лавҳалари кўпчиликка манзур бўлди.

Бир гуруҳ талабалар иштирокида куйланган ўзбекча «Қиз бола ёр», арабча «Кай-Лай», курдча «Баҳор» қўшиқлари концертга алоҳида файз киритди.

С. ОДИЛОВА.

Тошкент тўқимачилик комбинатида ўн йилдан бери ишлаётган Мукаррам Турсунова зиммасидаги вазифасини аъло даражада бажариб ҳамкасблари ҳурматига сазовор бўлмоқда.

СУРАТДА: илғор тўқувчи Мукаррам Турсунова.

Т. Каримов сурати.

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. КАРИМОВнинг республика қишлоқ хўжалиги ходимлари қурултойида сўзлаган нутқи

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Қишлоқда қайта қуришнинг асосий мазмуни, менимча, мана шундан иборатдир.

Қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришни қандай ташкил қилмайлик, қай томонга бурмайлик, бир нарсани ҳеч қачон унутмаслигимиз керак. У ҳам бўлса шуки, деҳқон бой бўлмасдан — ишчи ҳам, зиёли ҳам тўқ бўлиши мумкин эмас, халқимизнинг, эл-юртимизнинг ҳаётини, келажагини фаровон қилиб бўлмайди. Бу аниқ гап.

Шунга асосланиб, жамоа ва давлат хўжаликларининг ишларини тубдан ўзгартиришимиз керак, шахсий, кооператив ва деҳқон фермер хўжаликларига кенг кўламда йўл очиб беришимиз лозим.

Колхоз ва совхозларга келганда, авваламбор, уларнинг хўжалик юритиш механизмини қайта қуриш керак.

Биринчидан, раҳбарликнинг маъмурий-буйруқбозликка асосланган усуллари иқтисодий, бозор муносабатларига асосланган усуллар билан алмаштирилмоғи керак. Бошқарувнинг бутун механизми шахс ва коллективнинг моддий манфаатдорлиги қоидаларига асосланиши лозим. Шунда кам сарф-харажат билан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришга эришиш мумкин.

Иккинчидан, ҳозирги хўжаликларнинг ички тузилиши ижара-кооператив усулига алмаштирилиши керак. Барча ишлаб чиқариш воситалари ва хизмат кўрсатиш соҳалари мустақил хўжалик ҳисобидан ижара, кооператив ва акционер коллективлари билан алмаштирилиши лозим.

Республикамизда юқорида айтилган услубда, оила ва ижара пудрати асосида иш кўраётган кўпгина хўжаликлар мавжуд. Уларнинг иш натижалари эски услубда ишлаётган хўжаликларнинг иш натижаларига нисбатан анча юқори. Чунки улар замиридаги иқтисодий омил механизми оддий ишчи манфаатини жамоат манфаатлари билан чамбарчас боғлаган. Меҳнат ҳақини ошириш ва моддий фаровонликни юксалтиришни таъминлайди. Бундай хўжаликларда бошқарув аппарати кескин қисқаради. Масалан, Ким Пен Хва номли колхознинг бошқарув аппарати 6 кишидан иборат.

Мана шу янги услубда ишлайдиган давлат ва жамоа хўжаликларига биз кенгроқ йўл очиб беришимиз лозим. Уларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашимиз керак.

Биз меҳнат жамоаларини ижара муносабатларига жалб этиш бўйича янада фаол иш олиб боришимиз зарур.

Кейинги йилларда бизларни ташвишга солаётган катта бир муаммо тўғрисида айтиб ўтишим керак. Айрим кишиларнинг жамоа хўжаликларини бўлиб ташлаш керак деган талаблари жуда кўпайиб кетяпти. Буни қарангки, ўтган йили экиладиган ер кўпаймаса ҳам республикамизнинг ўзида қўшимча 60 га яқин хўжалик пайдо бўлибди.

Албатта, ҳаётнинг ўзи олдимизга қўяётган масалаларни бир ёқадан бош чиқариб, баҳамжиҳат кўриб чиқишимиз керак. Лекин бу ҳол кўп жойларда, очиғини айтганда, айрим кишиларнинг ўзлари учун раҳбарлик лавозимларини яратиш, маҳаллий ҳокимият ва мансаб учун курашига айланиб кетаётганини яққол кўриш мумкин.

Мана шу амалга интилаётган кишилар эртага бозор иқтисодига ўтганда, фойда бермаётган, ўзини боқиш қўлидан келмаётган майда хўжаликларнинг, шу хўжаликларда пешона тери тўкиб меҳнат қилаётган деҳқонларнинг тақдирини ўйлайдиларми ёки йўқми? Шундай хўжаликлар борки, улар топган даромадидан тахминан ярмини амалда мансабдорларга маош тўлашга сарфлайди. Бу сизга маълум. Буни қандай баҳоласа бўлади?

Ижарадорлик ва матлуботчилик бундай ноҳуш ишларни инкор этади. Шу сабабли ижарадорлик яхши йўлга қўйилган жойлардан жамоа хўжаликларини бўлиш, уларни майдалаштириш ҳақидаги талаблар ҳам тушмаяпти.

Бу — табиий қонуний бир ҳолдир. Бундай жойларда меҳнаткашлар ва раҳбарлар кўпроқ ишни яхши ташкил қилишни ўйлайдилар. Бошқа ишларга ва ҳаракатларга уларнинг вақти ҳам қолмайди.

Бозор иқтисодига ўтаётирмиз. 650 хўжаликнинг банкдаги ҳисобларида бир тийини ҳам йўқ. Эртага улар аҳолисини нима ҳисобидан боқади? Наҳотки, давлат боқади деб ўйлашса? Кўрпага қараб оёқ узатиш лозимлигини бугун рўй-рост айтишимиз керак. Шундай экан, раҳбар келажакни олдиндан кўра билиши керак. Ҳаёт маромини сезмайдиган раҳбар раҳбар эмас.

Халқимизни озиқ-овқат билан таъминлашнинг биринчи йўли колхоз-совхозларни янгича асосда ривожлантириш бўлса, иккинчиси — шахсий ёрдамчи хўжаликларни кучайтиришдир.

Илгари ҳар бир оилага 12 сотих ер тўғри келган бўлса, 1991 йил бошида бу рақам 17 сотихни ташкил этди. Йил охирида шахсий хўжаликларга ажратилган ер 500 минг гектардан ошиб кетади, яъни 1988 йилга нисбатан 2,5 марта кўпаяди.

Тармоқларни кўпайтириш ва кенгайтириш ҳисобига 600 минг киши меҳнатга жалб этилди. Кўплаб одамлар иш билан таъминланди, бу эса қишлоқлардаги ижтимоий кескинликни муайян даражада камайтирди.

Шахсий томорқаларни кўпайтиришнинг яна бир афзаллик томони шундан иборатки, бу тадбир қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, айниқса озиқ-овқат маҳсулотлари миқдорини оширишга имкон беради. Ҳисоблар шуни кўрсатяптики, мавжуд шахсий хўжаликлардаги ҳосилдорлик колхоз, совхозлардагига нисбатан 2-3 баравар кўпдир. Ҳозирнинг ўзида қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг 26 фоизи, шу жумладан гўштнинг 49 фоизи, сутнинг 65 фоизи, жуннинг 66 фоизи ва сабзавотнинг 43 фоизи шахсий томорқаларда етиштириляпти. Ўтган йилнинг ўзида якка хўжаликларда етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотининг умумий ҳажми 300 миллион сўмлик ошди.

Халқимизнинг, деҳқонларимизнинг фаровон яшашини таъминлаш, уларнинг даромадини кўпайтириш асосий мақсадимиз экан, шуларни рўёбга чиқариш йўлларини изчиллик билан чуқур ва пухта ўйлаб топишимиз зарур. Иқтисодчиларнинг айтишига қараганда, деҳқоннинг даромадини кўпайтиришнинг учта асосий манбаи бор. Ана шу масала хусусида алоҳида тўхталиб ўтиш керак деб ўйлайман.

Биринчи манба — қишлоқ аҳлининг иш ҳақини ошириш, асосий маърузада жамоа хўжаликларида ишни ташкил этиш, меҳнат унумдорлигини ошириш ҳақида кўп тўғри гаплар айтилди. Маҳсулот таннархини камайтириш, пахта сифатини яхшилаш, харид нархини ошириш, қўл терими ва машина терими учун тўланадиган ҳақни ошириш ҳисобидан ўтган йили халқимиз анча наф кўрди.

Иккинчи манба шуки, уни тўла очиш учун қишлоқдаги ижтимоий муаммоларни зудлик билан ҳал этиш зарур; болалар боғчалари, шифохоналар қуриш, коммунал ва маиший хизмат тармоғини кенгайтириш, нафақа ва бошқа пул ёрдамлари даражасини ошириш вазифалари шу жумлага киради. Ҳозирча қишлоқ аҳли ижтимоий фондлардан етарлича фойдаланаётгани йўқ.

Аҳоли даромади ва турмуш даражасини ўстиришнинг **учинчи манбаи** — шахсий томорқаларни кенгайтириш. Томорқа беришдан мақсад фақат қўшимча маҳсулот олишга эришишдан иборат эмас. Бу — уй-жой қурилишини ривожлантириш, одамларни, айниқса аёлларимизни иш билан таъминлаш, кичик корхоналар ташкил этиш имкониятларини ҳам яратади. Шуни айтиш керакки, ер ажратиб берилаётганда кўпгина хўжалик раҳбарлари хавотирда эди — улар жамоа хўжаликларида етиштириладиган маҳсулот камайиб кетмасмикин, деб ўйлаган эдилар. Бу хавотир ўринсиз бўлиб чиқди. 1990 йилда жамоа хўжаликлари маҳсулоти 1989 йилдагига нисбатан 103 фоизни ташкил этди. Шахсий хўжаликларнинг берган маҳсулоти ҳажми 108 фоизга ўсди.

Аммо бу борада ҳали муаммолар оз эмас. Баъзи колхоз ва совхозлар бу муҳим ишдан ўзларини четга олмоқдалар. Кези келганда шуни айтишим керакки, яқинда ташкил этилган шахсий хўжалик уюшмасидан умидимиз катта.

Деҳқонларга ортиқча маҳсулотларни сотиш ва қайта ишлашни ташкил қилиш, уюшма аъзоларининг манфаатларини ҳимоя этиш, уларни қурилиш материаллари, кўчат, мевали дарахт ва ток кўчатлари билан таъминлаш, илмий ва амалий ёрдам бериш вазифалари ана шу ташкилотнинг зиммасидадир.

Ўзларингизга маълумки, бундан 4-5 кун аввал Ўзбекистон ССР Президентининг «Шахсий томорқа хўжаликларининг эгалари бўлмиш деҳқонларга молиявий ёрдам бериш ва улар уюшмаси моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тўғрисида»ги фармони эълон қилинди. Бу ҳужжат билан танишганлигингизни ҳисобга олиб, у ҳақда икки оғиз гапираман, холос.

Ушбу фармонга биноан деҳқонларга, шахсий ёрдамчи хўжалик эгаларига молиявий ёрдам тариқасида 1 миллиард сўм ажратилиши уларнинг ижтимоий аҳволини яхшилашда катта омил бўлади. Қўшимча ажратилаётган молиявий ёрдам асосан иқтисодий жиҳатдан заиф хўжаликларни қўллаб-қувватлашга, моддий-техника базасини кенгайтиришга ва мустаҳкамлашга, маҳсулотни қайта ишлайдиган кичик корхоналар қуришга, транспорт воситалари, кичик механизация техникаси ва чорва молларни сотиб олишга сарфланади. Шуни очиқдан-очиқ айтишимиз керакки, деҳқонларимиздан қарзимиз жуда кўп. Шахсий хўжаликларга берилаётган ҳозирги ёрдам — биринчи қадам, ҳамир учидан патир деса бўлади. Қарзимизни узишимиз учун ҳали кўп хизмат қилишимиз керак. Аминмизки, бу ҳаражат 3-5 йилдан кейин республикамизга икки-уч баравар ортиғи билан қайтади.

Ишлаб чиқаришнинг бошқа янги усули — деҳқон фермер хўжалиги имкониятларини ҳам ҳисобга олмаслик, бизнинг фикримизча, хатодир. Булар қишлоқ хўжалигини инқироздан олиб чиқадиган йўлдир.

Деҳқончилик хўжалигининг асосий хусусияти шундаки, унинг кўлами ва имкониятлари кенг, энг муҳими, у товар ишлаб чиқаради. У доимий фойдаланишга берилган шахсий томорқа ерларида ривожланади. Бошқача қилиб айтганда, деҳқонларимиз ернинг ҳақиқий эгаси бўлиб қолади, лекин уни сота олмайди. Демак, деҳқонларимизнинг манфаатдорлиги кучаяди, у ўз ихтиёри билан, ўз оиласининг эҳтиёжларини кўзлаб унумли меҳнат қилишга қодир бўлади.

Бу шаклдаги хўжалик юритишни ҳоҳловчиларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш барча совет ва хўжалик ташкилотлари, колхоз ва совхоз раҳбарларининг бурчидир.

Деҳқончилик хўжаликларини қисқа вақт ичида керакли техника воситалари билан таъминлаш лозим.

Иқтисодиётимизнинг муҳим соҳаси бўлган қишлоқ хўжалигида фақат кетмон, бел ва паншаха билангина чекланиб қолмай, замонавий машиналарни кенг жорий этиш даркор.

Одамлар кичик тракторларни, бошқа қулай ва ихчам техника воситаларини талаб қилмоқдалар. Афсуски, саноатимиз бу ниҳоятда зарур эҳтиёжларни ҳануз қондирмаяпти.

Шу боис республикамизда деҳқон хўжаликлари учун кичик ҳажмдаги техника воситаларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш жуда катта муаммога айланиб қолди. Буни ўзимизда жойлашган саноат корхоналари орқали ҳал қилишимиз зарур.

Деҳқон хўжаликларини ривожлантиришнинг яна бир ҳал этилиши лозим бўлган масаласи бор. Бу чорвачилик маҳсулоти етиштиришдир. Бундай хўжаликларнинг кўпчилиги сут етиштиришга ихтисослашган, баъзилари эса бўрдоқичилик билан шуғулланади. Авваламбор шу хўжаликларни ем-хашак билан етарли таъминлаш лозим. Молларнинг зотини яхшилаш, унинг маҳсулдорлигини ошириш биринчи навбатдаги вазифалардандир.

Ҳозирги кунда бу муаммоларни асосан бартараф қилиш учун жойларда катта иш олиб борилляпти. Шахсий деҳқончилик билан шуғулланаётганларга ҳам хўжаликлар, ҳам давлат томонидан ем-хашак ажратилмоқда.

Масаланинг иккинчи томони ҳам бор. Бу оилаларни сигир билан таъминлаш муаммоси. Эътиборингизга бир таклифни ҳавола этмоқчиман:

Келинглар, шу йилнинг ўзида қишлоқда яшовчи барча оилаларни сигир билан таъминлайлик.

Бунга қандай эришиш мумкин? Бунинг бир неча йўллари бор. Мол сотиб олиш учун махсус кредит бериш мумкин. Ёки жамоа подаларидан ҳар бир оилага бузоқ топшириш шарти билан, имкони бўлса, ҳатто шу шартсиз ҳам текинга сигир бериш мумкин.

Менимча, ҳар бир хўжаликнинг шароитини ҳисобга олган ҳолда бу масаланинг ҳар хил ечимлари топилиши мумкин. Агар бу ишга астойдил киришсак, имоним комилки, натижа албатта самарали бўлади. Ўшанда болаларимизни сифатли озиқ-овқат билан таъминлаш анча йўлга қўйилган бўлар эди.

Ўртоқлар! Бу ерга йиғилган аксарият кишиларни бошини қотираётган масалалардан бири — қишлоқда яшайдиган одамларни иш билан таъминлашдир, десам янглишмаган бўламан.

Саноат ишлаб чиқаришининг имкониятлари ҳақида ортиқча гапириб ўтиришнинг ҳожати йўқ деб ҳисоблайман. Ҳар бир хўжаликда бу муҳим ишга жон куйдирадиган одамлар бўлиши керак. Бу ўринда кадрлар ҳамма ишни ҳал қилади, деган эски иборани эслатиб ўтиш жоиздир. Фақат бор куч-қувватни, ақл-идрокни, ишбилармонликни тўлиқ ишга солган мутахассислар колхоз ва совхозларда кичик корхоналарни қуриш масаласини жойидан силжитиши мумкин.

Агар мазкур хўжаликларни бошқараётганлар халқ билан бирга бўлса, у билан ҳамжиҳатликда ишласа, доимо омма билан бирга ишлай олса, унинг ишончини қозонса, ўша жойларда албатта муваффақият бўлади. Ана шундай ташаббускорларни, жамоа, хўжалик, ноҳия ва вилоят раҳбарларини ҳар доим рағбатлантириб, уларнинг белини бақувват қилиб меҳнатига яраша иззат қилишимиз зарур.

Бу масалаларда биз Қишлоқ хўжалиги вазирлигидан, республика Иқтисод қўмитасидан жиддий ёрдам кутамиз, талаб қиламиз. Улар ёрдамчи соҳаларни ривожлантириш учун тегишли шароитлар яратиб беришлари керак.

Ахир сиз билан биз вилоят ижроия комитетлари, деҳқончилик саноат ташкилотларининг жиддий ёрдамисиз бу муҳим иш ҳали-вери йўлга тушмаслигини қачон фаҳмлаб етамиз. Ёрдамчи хўжаликлар, соҳалар тараққий қилмаса деҳқоннинг аҳволи нима кечади? Далаларда етиштирилган ноз-неъматлар халқ дастурхонига тортилмай қолиб кетаверади-ку. Айни вақтда бу қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқариш ҳажмларининг қисқаришига олиб келади.

Яна бир жиддий масала бор, ўртоқлар. Жойлардаги маҳсулот тайёрлаш идоралари кўнгилдагидек ишламаяпти. Аслида улар деҳқон етиштирган маҳсулотни иложи борича чиқитсиз қабул қилиб олиши лозим, токи деҳқон бундан наф кўрсин. Маҳсулот тайёрлаш идораларида эса чайқовчилар кўпайиб кетган. Улар фақат ўз фойдасини ўйлайди, холос.

Бу идораларнинг ишини тубдан қайта кўриб чиқишимиз лозим. Жойларда бу масалаларни ҳал эта оладиган таъминот-сотув кооперативларини тузиш тўғри бўлар. Улар етиштирилган ҳосилни қайта ишлаб, маҳсулот тайёрлаш ва уни сотиш имкониятига эга бўлишлари керак.

Зарур ҳолларда чет элдаги илғор мамлакатлар билан шартнома тузиб, уларнинг имкониятларидан самарали фойдаланишимиз лозим.

Мана бир мисол, ўртоқлар. Франция ва Швециянинг қўшма корхонаси пахтани қайта ишлашнинг янги усулини топибди. У беш босқичдан иборатдир:

1. Чигитдан мой ва кунжара олиш.
2. Толани қайта ишлаб, сифатига қараб ажратиш.
3. Ип ишлаб чиқариш.
4. Тўқимачилик саноати.
5. Тикувчилик саноати.

Хуллас, корхона хом ашёни бир томондан ишлатиб, кийим-кечак учун маҳсулот тайёрлайди.

Ўша чет элларда бу ишларни қилаётган одамлар биз билан ҳамкорлик қилишга тайёр эканликларини айтмоқдалар.

Ўртоқлар! Ҳозир қишлоқ жойларда одамларни безовта қилаётган, ҳаммани ташвишга солаётган масала — аҳолини ссуда ва қурилиш материаллари билан таъминлашдир. Бу масалани ҳал қилишимиз керак. Одамлар биз раҳбарлардан мадад кутмоқдалар. Мен буни тўғри тушунаман. Ҳозир мамлакатда моддий-техника таъминоти, тартиб-интизом издан чиққан бир пайтда бу муаммоларни ечиш жуда қийин. Бу — ниҳоятда мураккаб масаладир. Лекин бунда деҳқонларимизнинг нима айби бор? Биз уларга ер бердик, энди қурилиш ишларида ёрдам кўрсатиш бизнинг вазифамиздир.

Яна бир муҳим масала. Қишлоқ аҳолисини табиий газ ва ичимлик сув билан таъминлаш чоралари белгиланган республика дастури қандай бажарияпти?

Ўтган 1990 йилда 2 минг 200 километрли сув ва 3 минг километрга яқин газ тармоқлари ишга тушди. Бу эса яна 270 минг аҳоли ичимлик сув билан, 120 минг оила эса газ билан таъминланди деган гап.

Бухоро, Наманган, Самарқанд, Сирдарё, Тошкент ва Хоразм вилоятлари қишлоқларида газлаштирилган хонадонлар анча кўпайди.

Лекин ҳали қиладиган ишларимиз жуда кўп. 1991 йилда қишлоқларимизда 4 минг километрдан кўпроқ газ тармоқларини қуриш керак. Яна 200 минг хонадон газ билан таъминланади.

5,5 минг километрлик ичимлик сув қувурлари ишга тушди. Хуллас, қишлоқ жойларда мана шу ва шунга ўхшаш объектлар қурилиши учун 1 миллиард сўмдан зиёд капитал маблағ сарфланди.

Бу соҳадаги ишларнинг муҳим ва долзарблиги ҳисобга олиниб, Вазирлар Кабинетида ўртоқ И. Х. Жўрабеков бошчилигида махсус комиссия тузилди.

Қишлоқ аҳолисини газ ва ичимлик сув билан таъминлаш республика дастурини амалга ошириш учун маблағ ва моддий ресурсларни биринчи навбатда сарфлаш ҳақида ҳукумат қарори қабул қилинди.

Энди ҳамма гап мана шу ишларнинг самарали бўлиши учун жон куйдиришимизда қолган.

Қишлоқ қурилиши, аҳолини уй-жой, сув, табиий газ билан таъминлаш масаласи — муҳим ижтимоий масаладир. Уни фақат ҳаммамиз бир бўлиб ҳал қилишимиз мумкин. Қишлоқ аҳолиси турмушини яхшилашга қаратилган Президент фармонлари, ҳукумат қарорлари бажарилмаса, халқ назарида ҳамма раҳбарларнинг обрўси тушади, давлат интизоми сусайиб кетади ва раҳбарият халқ ишончини йўқотиб, ёлғончига чиқади.

Энди, ўртоқлар, жамиятимизнинг барча табақаларига, бутун аҳолига тааллуқли бўлган, очиғини айтсам, оғир масалага тўхталмоқчиман. Мен нарх-наво ва бозор муносабатларига ўтишни назарда тутяпман.

Аҳолининг, энг аввало ночорлар, ногиронлар, ўқувчи-студентлар, кўп болали оилалар ва бошқа даромади кам одамларимизни ижтимоий ҳимоялаш учун республикамиз ҳукумати махсус қарор қабул қилди.

Бу қарорда аҳолининг нарх-наво ошиши муносабати билан кўрадиган зарарни қоплаш кўзда тутилган. Бундан ташқари миллий хусусиятларимиз ва минтақамизнинг ўзига хос шарт-шароитлари ҳам ҳисобга олинган.

Аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бўйича барча тадбирларни амалга ошириш учун 16 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ ажратилди.

Ишлаётганларга бир ойда 60 сўмдан, ишсиз нафақа оладиганларга 65 сўмдан пул тўланади. Болали оилалар учун мавжуд нафақалар миқдори салкам икки баравар ошади. Бундан ташқари бола туғилганда бир марта бериладиган нафақа 250 сўмга, ишлаётган оналарга болаларига қараш учун бериладиган нафақа ҳозирги 70 сўмдан 110 сўмгача кўпаяди.

Болаларга мўлжалланган товарларнинг нархи ошиши сабабли балоғатга етмаган болалари бўлган оилаларга ҳам пул ёрдами назарда тутилган.

Олий, ўрта махсус ҳунар-техника ўқув юртлари талабалари учун стипендиялар уларнинг оилавий аҳволи ва дарс ўзлаштиришига қараб 120 сўмдан 210 сўмгача белгиланган.

Шундай қилиб, ўрта ҳисобда уч кишидан иборат оила 250 сўм, олти кишилик оила — 400 сўм, тўққиз кишилик оила эса 600 сўмдан кўпроқ қўшимча маблағ олади.

Ун, нон ва макарон маҳсулотлари нархи республикамизда аввал айтилган бўлса ҳам яна таъкидлаб айтаман, ошмайди.

Яна қуйидагиларни таъкидлаб ўтмоқчиман. Аҳолининг айрим табақалари учун шаҳар транспортидан бепул фойдаланиш тўғрисидаги республикамиз қарорлари ўз кучида қолади.

Ҳукумат томонидан республика миқёсида махсус комиссия тузилди. Қоплама маблағлар ва нафақаларни аҳолининг турли табақалари ўртасида адолатли тақсимлаш йўл-йўриқлари ишлаб чиқилиб, жойларга юборилди.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия қўмиталари, вазирликлар ва бошқа ташкилотларга аҳолига бу маблағларни ўз вақтида кечиктирмай тарқатиш ҳақида кўрсатма берилди.

Жойлардаги давлат банк бўлинмалари зиммасига бу жиддий масалани тўхтовсиз ва узлуксиз ташкил қилиш юкланди.

Ҳурматли ўртоқлар!

Шуни очиқ айтишимиз керакки, кейинги йилларда қайта қуришни, ошкораликни мамлакатимизнинг турли минтақаларида ҳар хил тушундилар. Қайта қуришни — бузиш, ошкораликни эса фақат танқид, бор нарсани фақат рад этишдан нарига ўтмайдиган танқид деб билишди.

Бу ҳол республикамизга ҳам ўз таъсирини кўрсатди, албатта. Ҳаётимиздаги мавжуд қийинчиликларни рўкач қилиб, халқни майдонга бошлаб чиқиб, тўс-тўполонлар кўтариб, миллий низолар келтириб чиқариб, ўзларига сохта обрў топиш ҳаракатида юрган «доҳийлар» ҳам бизда оз эмас.

Узоқни ўйламайдиган бундай калтабин одамлардан халқни асраш керак.

Республикамиз мустақиллик сари одим ташлаган экан, мустақиллик энг аввало халқ бирлиги, ҳамжиҳатлиги эканлигини унутмаслигимиз керак. Республикамизда барча миллат вакиллари билан аҳил-иноқ, дўст-биродар бўлиб, бир-биримизнинг қадриятимизни ҳурмат қилган тарзда яшашимиз — эл-юртимизга тинчлик, осойишталик бахш этади.

Қадимдан ўзининг меҳмондўстлиги, очиқ кўнгиллилиги, меҳр-оқибати билан танилиб келган халқимизнинг маданий-маънавий қадриятларини тиклаш, уларни янада равнақ топтириш — бугунги кундаги энг асосий вазифаларимиздир.

Динга муносабатимизнинг ўзгаргани, Наврўзнинг тиклангани, ўтмишдаги улуғ шоир, олим ва бошқа машҳур аждодларимизнинг мероси халқ мулкига айланаётгани, одамлар чўчимасдан ўз эътиқодига биноан турли маърака ва маросимларни бемалол ўтказаётгани ва шу сингарилар ҳақида кўп гапириш мумкин.

Буларнинг ҳаммаси халқимизнинг ўз тарихига, маданиятига, қадриятларига ишончини тиклаш, ҳурматини ошириш учун қилиняпти.

Лекин биз «халқ», «халқимиз» деб оғиз тўлдириб гапирганимизда, ҳар қандай халқнинг алоҳида-алоҳида одамлардан, оилалардан иборат эканлигини эсдан чиқармаслигимиз керак. Ҳар бир алоҳида одамга ҳурматсизлик, уни менсимаслик, унга адолатсизлик қилиш ўша одам мансуб бўлган халққа етказиладиган катта зарар деб биламан.

Ғурури бор одамнинг қадди рост, боши баланд бўлади.

Олдимизда турган улкан, жуда оғир вазифаларни бажариш, муаммоларни ечиш, катта синовлардан ўтиш — буларнинг ҳаммаси халқимизнинг руҳини, миллий ғururини тиклаш билан боғлиқдир.

Ўртоқлар, адолатни, ҳақиқатни тиклаш ҳақида гапириш осон. Лекин буларни амалга ошириш ҳам қийин, ҳам жуда мураккабдир. Буни ҳаммангиз ўз тажрибаларингизда кўргансиз, албатта.

Кейинги вақтда бу борада анча ишлар қилинди. Турли йилларда ноҳақ жабр кўрган, қамалган одамларни оқлаш мақсадида 30—50-йилларда ўринсиз айбланган кўплаб одамларнинг ишлари қайта кўриб чиқилди. Сталин қатағонига учраган кишилар оқланаяпти. Уларнинг сони ҳозирги кунгача 3 минг 500 кишига етди.

«Пахта иши» деб ном олган қисматимизга келсак, оқланганлар сони ҳозир 2 минг кишига етди. Бунга чуқурроқ назар ташланса, ана шу рақамлар замирида қанчадан-қанча шикастланган қисматлар, қанчадан-қанча азоб чеккан тақдирлар бор. Ноҳақлик, адолатсизлик жабрдийдаларини ҳаммамиз бир тасаввур қилиб кўрайлик. Буни шунинг учун яна айтяпманки, энди ҳеч қачон бундай ноҳақликлар, адолатсизликлар такрорланмасин, бунинг учун эса ҳаммамиз курашишимиз керак.

Ўзбекистон мустақиллик йўлига ўтар экан, авваламбор мана шундай масалаларни ечишда ўзини кўрсатиши керак. Четдан келиб халқимиз тақдирини ҳеч ким ҳал қилмасин. Ўзимизнинг Олий Кенгашимиз бор, ўзимизнинг Олий судимиз бор.

Сизга маълумки, Президент фармойишлари билан унча оғир бўлмаган жиноятлар бўйича махсус комиссия тузилган эди. Наврўз арафасида бу комиссия кўриб чиққан ишлар бўйича 1000 киши авф этилди.

Бундай хайрли, халқимиз руҳини кўтарадиган ишларни давом эттирамиз, албатта. Бундай савоб ишларни республикамиз раҳбарлари учун ҳам қарз, ҳам фарз деб биламан.

Маълумки, Ўзбекистон — кўп болали оилалар юрти. Шуни эътиборга олиб, аёлларимизнинг меҳнатини, авлодларимиз тарбиясидаги аҳамиятини ҳеч унутмаслигимиз керак.

Агар қарз тўғрисида гап кетса, авваламбор ҳаммамизнинг аёлларимиз, оналаримиз, опаларимиз, сингилларимиз олдида бўлган қарзимиз тўғрисида сўзлашимиз лозим. Лекин минг афсуслар бўлсинки, биз бу масалага етарли эътибор бермаётирмиз. Қишлоқ жойлардан тортиб то шаҳарларгача уйларида ўтирган аёлларни иш билан таъминлаш, меҳнат дафтарчалари очиш, нафақа белгилаш, ёрдам бериш, керакли имтиёзлар ва шарт-шароитлар яратиш зарур.

Хотин-қизларни оғир меҳнатдан ҳоли қилиш, уларга қисқартирилган иш куни белгилаш, кундалик турмуш учун бекаму-кўст маданий-маиший шароитлар яратиб беришимиз зарур. Бу борадаги камчиликларга тезроқ барҳам беришимиз лозим.

Бу масала ҳаммамизнинг биринчи галдаги вазифамиз бўлиши керак. Худди шу мақсадда яқинда хотин-қизлар ва оила масалалари билан шуғулланадиган республика қўмитаси ташкил қилинди. Бу ташкилотдан умидимиз катта. Лекин шуни ҳам айтиб қўяйки, бу қўмитага республикамиздаги ҳамма ташкилотлар, хуллас, ҳаммамиз ёрдам беришимиз керак.

Ҳурматли қурултой қатнашчилари!

Диққатингизни яна бир марта инсон омилига қаратмоқчиман. Нимаики иш қилаётган бўлсак, инсон турмушини яхшилаш учун қиляпти. Одамларимизнинг қорни тўқ, усти бут, кайфияти яхши бўлса, улар бошларини баланд тутадилар, қаддиларини ростлаб юрадилар. Катта-кичик барча раҳбарлар биринчи галда мана шу ҳақда бош қотиришлари керак.

Республикамизда камбағал, нафақа олувчи ва кўп болали оилаларнинг оғирини енгил қилиш учун талайгина ишлар амалга оширилляпти.

Андижон вилоятида 8 минг камбағал оила турли корхоналарга бириктиб қўйилган. Бу корхоналар доим уларнинг ҳолидан хабар олиб, ёрдам бериб туради. Наманган вилоятида эса бева-бечораларга ёрдам бериш фонди 600 минг сўмни ташкил қилади. Бундан ташқари ҳар бир районнинг ҳам ўз фонди бор. Жиззах вилоятининг Зомин районида худди шу мақсадда 50 минг сўм атрофида махсус жамғарма вужудга келтирилган.

Ўртоқлар, биз мана шундай янги инсоний ташаббусларни, интилишларни қўллаб-қувватлаймиз, биз бу хайрли ишларни кенг ёйишимиз керак.

Умуман олганда, қайта қуриш жараёнига чуқурроқ назар ташласак, унинг негизи инсоннинг турмуш даражасини яхшилашга, халқ фаровонлигини оширишга йўналтирилганлигини кўрамиз. Ана шу олий мақсадни рўёбга чиқариш учун тер тўкиб ишласак арзийди.

Инсон — бизнинг энг катта бойлигимиздир. Деҳқон Ер юзидаги барча ноз-неъматларни яратувчидир, табиатга ва заминга гўзаллик бағишловчидир.

Зар қадрини заргар билади деганларидек, ер қадрини деҳқондан сўранг. Республикамизда қадим замонларда ҳам деҳқончилик маданияти ғоят юксак даражада бўлган. Ернинг тилини биладиган, бир назар ташлаганда унинг ҳолатини айтиб берадиган миришкор деҳқонларимиз бугунги кунда ҳам юзлаб, минглаб топилади.

Шу фурсатдан фойдаланиб, мен бугун ана шундай деҳқонларимиздан катта бир гуруҳини, ҳалол меҳнатлари учун берилган республикамизнинг юксак мукофотлари билан чин кўнгилдан табриклайман, уларга сиҳат-саломатлик тилайман.

Азиз деҳқонлар! Шундай қилиб дилимдаги ҳамма гапларимни сиз, азиз дўст-биродарларга айтдим. Сўзимнинг охирида яна бир мулоҳазани сизларга айтмоқчиман. У ҳам бўлса, дўст-биродар бўлган одамлардан жудо бўлиб қолмасликдир. Эл назаридан, инсонлар назаридан қолмасликдир.

Кимки ҳаётда қандай чўққига чиқмасин, қайси вазифани эгалламасин, менимча, энг катта шараф ва энг катта ютуқ шу билан ўлчанмайди. Энг улкан ютуқ шуки, бир пайтлар келиб киши ҳамма вазифаларидан озод бўлганида, кексайиб қолганида, сен билан учрашган, сен билан юзма-юз кўришган кишилар сендан юз ўгириб кетмасин, балки сенга қўл узатиб, ҳол-аҳвол сўрасин. Мана шу боисдан халққа, эл-юртга ҳар қанча хизмат қилсанг арзийди.

Азиз дўстлар! Сизларнинг чеҳрангизга қараб, мана шу катта минбардан туриб миннатдорчилик билдиришим, раҳмат айтишим керак. Сизларнинг олийжаноблигингиз, чин инсон бўлганлигингиз, баракали меҳнатингиз, сабр-бардошингиз учун, сизларнинг Ўзбекистон раҳбариятига, шахсан менга билдирган ишончингиз учун ташаккур айтаман.

Улуғ айём — Наврўз байрамига етиб келганимиз, табиат уйғонаётган ажойиб кунларга соғ-саломат, тинч-хотиржамлик билан етишганимиз учун шукроналар билдираман.

Ҳаммамиз аҳил, бир жон — бир тан бўлайлик! Ҳамкорлик, ҳамжиҳатлик, бир-биримизга меҳр-мурувват ва меҳр-оқибат орамиздан сира кўтарилмасин.

Сизларни ишонтириб айтаманки, улуғ ўзбек халқининг қаддини албатта ростлаб оламиз, руҳини кўтарамиз, ғururини тиклаб, олдимизга қўйилган мақсадга эришамиз, албатта. Ана шу эзгу мақсад йўлида ақл-идрокимизни, бутун куч-қувватимизни аямайлик.

Ҳар доим бирга бўлайлик, азиз дўстлар!

ЁРДАМ БЕРИЛМОҚДА

Тошкент дон маҳсулотлари территориал-ишлаб чиқариш бирлашмаси бозор иқтисодига ўтиш даврида меҳнатчиларнинг моддий аҳволини яхшилаш чораларини кўрмоқда. Маоши кам ишчиларга 60 сўмдан қўшимча бериладиган бўлди. Корхона ишчилари кўпдан бери бепул овқатланишмоқда.

Бирлашмада ишлаб чиқаришдан тушаётган даромад ошгани сари ижтимоий муаммолар ҳам тезлик билан ҳал этилмоқда. Корхона ўтган йили 17 миллион сўм соф даромад олди.

Меҳнат фахрийлари нафақага чиқиш арафасида муайян миқдорда мукофот оладилар. Ҳар йилги дам олиш 18 кун эди, янги йилдан бошлаб эса 24 кунга етди. Ўтган йили ёрдамчи хўжаликда парвариш қилинган бўрдоқи моллар сўйилиб, ҳар бир ишчига 60 килограммдан сифатли гўшт тақсимланди.

(ЎзТАГ).

Меҳнат жамоаларида

ҲАМКАСБЛАРИГА НАМУНА

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги бирлашмаси томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга бўлган талаб йил сайин ортиб бормоқда. Корхона асосан қишлоқ хўжалиги машиналарини ишлаб чиқаради. Айни пайтда улар замонавий машиналар яратиб, деҳқонларнинг оғирини енгил қилишга ҳаракат қилмоқда.

Биз яқинда бирлашма бош муҳандиси Абдулатиф Отахўжаев билан учрашиб, улар томонидан бу борада олиб борилаётган ишлар билан танишдик.

— Аввало шуни айтиш зарурки, — дейди у, — бирлашма ишчи ва хизматчилари турли миллат вакилларидан ташкил топган. Ҳозир улар бир-бирлари билан иноқ бўлган ҳолда меҳнат қилмоқдалар.

Энди ишга келсак, ҳозир корхона олдида катта вазифалар турибди. Шулардан бири бирлашмада замонавий машиналарни яратишдир. Биз бу борада кейинги пайтларда анча ишларни амалга оширдик. Масалан, ўтган йили чорва озуқаси ишлаб чиқаришга мўлжалланган янги мосламани ишлаб чиқаришни ўзлаштирдик. Айни пайтда бу машиналар республикамизнинг турли жойларида синовдан муваффақиятли ўтмоқда.

Бундан ташқари корхона томонидан ишлаб чиқарилаётган СМХ—4 маркали машиналардан 3 мингтаси ҳамда УПХ—1,5Г маркали кўрак чувиш машиналаридан 2,5 мингтаси мижозларга жўнатилди. Шунингдек, корхонада 4 миллион сўмлик эҳтиёт қисмлар ҳам ишлаб чиқарилди.

Бирлашмада халқ истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш ҳам яхши йўлга қўйилган. Ўтган йили корхонада 5,5 миллион сўмлик ҳар хил истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилди.

Бу йил ҳам корхона ўз олдига катта режаларни қўйган. Мисол учун, фақат бирлашманинг 5-цехи шу йил давомида 2,5 минг дона сеялкаларни ишлаб чиқаришни режалаштирган. Ҳозир шу ниятларни амалга ошириш мақсадида цех жамоаси тер тўкиб ишламоқда. Айниқса бу вазифаларни бажаришда жамоанинг Бахтиёр Зокиров, Баҳодир Норматов, Носир Маҳсудов сингари тажрибали ишчилари кундалик режаларини 110—115 фоизга адо этиб, ўз ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

У. МУҲАМЕДОВ.

Ўзбекистон ССР халқ шоири Абдулла Орипов—50 ёшда

«ҚЎЛДА ТОРИМ СЕН УЧУНДИР, ДИЛДА БОРИМ СЕН УЧУН»

АСРА ЭНДИ АБДУЛЛАНГНИ

Биз барҳаёт сиймо деган ўша ўлмас
Алишернинг авлодлари алла билмас,

Учди Чамбил қўлларидан сўнгги ўрдак,
Алпомишлар ётган бешик энди эртак.

Отдан тушмай, ўққа учмай ўлди Темур,
Олтинминор Регистонлар бўлди кўмир.

Ўз боласи Улуғбекка қилич солди,
Шоҳ боласи бўлиб бир кўк юлдуз қолди.

Чақмоқ бўлиб келди Бобур, кетди Бобур,
Ўзбек энди ўз уйида ҳам мусофир

Бир боши ҳеч қовушмагач, ҳатто Машраб
Девона ҳам ўз юртини кетди ташлаб.

Иноятн бор экан-ку ғурбатнинг ҳам,
Ўзбек қувди, уйғур кўмди Фурқатни ҳам.

Чўлпон йўлин тўсиб ётар қатор қайин,
Усмон қабрин қайси ўрмондан излайин!

Ўтганларни ўйлаб дарди дилда пинҳон,
Ойбек ўтди, Ғафур Ғулом, Шукур Бурхон...

Бу дунёда ҳар кимса ўз ризқин терсин,
Халқим, сенга инсоф берсин, инсоф берсин.

Қўй, йиғлатмай айтиб эски ашулангни,
Ҳеч бўлмаса, асра энди Абдулланиги!..

Муҳаммад ЮСУФ.

ДИЛКАШ КУНЛАР

АБДУЛЛА акада ғайри табиий сезги бор. Бир куни у кишининг хонадонида суҳбатлашиб ўтириб, вақт алламаҳал бўлганини сезмай қолибман. Етиб қолавер, деди у киши, мана бўш хона, эрталаб шу ердан ишга кетаверасан. Мен эътироз билдирдим: кетмасам бўлмайди, хавотир олишади... Абдулла ака, болаларча табассум билан «Қандай қилиб кетасан, кимдан пул оласан, ё Юнусободингга пиёда кетасанми?» деб сўраб қолдилар. Мен шундагина ёнимда сариқ чақалар қолганлигини, трамвай-троллейбуслар аллақачон тўхтаганлигини эсладим ва Абдулла акадаги бу ғайри табиий сезгидан ҳайратга тушиб: «Кимдан бўларди, сиздан оламан», дедим тантилик билан. Устоз ийиб кетди: «Шошма», деб ичкарига кириб чиқдилар-да, чўнтагимга бир қўл солди ва «Қайтариб берсанг хафа бўламан», деди. Ер ёрилса-ю ерга кириб кетгудай бўлиб кўчага отилдим.

АБДУЛЛА ака шунча буюк бўлишига қарамай, жуда содда ва дилкаш одам. Ҳар қандай фикр билан ҳисоблашади. «Ёшлик» ойномасида ишлаб юрган кезларим эди. Устознинг туркумини тайёрлайдиган бўлдик. «Фурқат нидоси» деган шеъридаги «Мисоли уч ойлик гўдак» сатри, тўғрироғи «уч ойлик» сўзи менга унчалик ўтиришмади. Минг бор истиҳола билан сим қоқдим: «Абдулла ака, уч ойлик гўдак деб таъкидлаш шартми, тўрт ойлик гўдак ҳам йиғлайди-ку. Гўдакка бошқа нисбат топсак... «Устоз: «Сен ҳам бир ўйла-чи», дедилар-да, гўшакни қўйдилар. Орадан кўп ўтмай телефон жиринглади. Олдим, Абдулла ака, у киши сатрни «мисли тил билмас гўдак», деб ўзгартиришни айтдилар. Қувониб кетдим. Қандай топдингиз десам, у киши битта сигаретнинг бошига етдим-да, дедилар хандон ташлаб куларканлар...

Равшан ФАЙЗ.

— Абдулла ака, ҳаёт қизиқ экан, вақт ҳеч қачон бир жойда турмайди. Тириклик, доимий ҳаракат, бу аслида диалектика қонуни. Мана, бугун Сиз ҳам эллик ёшлик саманни миниб олибсиз. Бунга кишининг ишонгиси ҳам келмайди. Начора.... Лекин, бу — ҳақиқат! Сизнинг беғубор, бокира ёшлигингиз Қашқа воҳасининг, Некўз қишлоғи, Қўнғиртов этакларида ўтганини биламиз. Йигитлик, асов даврларингизни тақдир она-Тошкент билан боғлаган. Шу ўринда биринчи бор азим шаҳримизга келган пайтингизни эслай оласизми?

— Бўлмасамчи, 1958 йилда ўқиш мақсадида поездга осилгандай бўлиб Тошкентга келдим. Ўзингизга аёнким, пастқам уйлардан иборат бўлган қишлоқдан азим шаҳарга келиб, осмонўпар уйларни, трамвай, троллейбусларни, гавжум кўчаларни кўриб ҳайратга тушганман. Ўшандан буён Тошкентнинг сувини ичиб, тузини тотиб, бир насибам саккиз бўлиб баҳоли-қудрат яшаб келаётирман.

— Талабалик йилларини олтин давр билан қиёслашади. Ўша даврларда эларо машҳур бўлдингиз. Дастлабки шеърларингиз матбуот юзини кўрганда қандай ҳолатга тушгансиз?

— Узоқ йиллар мобайнида кўпгина шеърларим турли нашрларда эълон қилиб келинаётир. Лекин, биринчи кўз очиб кўрган шеърим ҳеч қачон хотирамдан чиқмаса керак. Жумҳуриятимиз матбуотида 1958 йили «Ленин учқуни» рўзномасида «Қушча» деган шеърим босилган. Ўша сонда Юсуфжон Ҳамдам, Мукамбар Орипова шеърлари ҳам босилиб чиққанди. Хулласки, рўзноманинг ўша сонида нимаики эълон қилинган бўлса, барчасини эслаб қолганман. Ҳа, илк қадам тошга ўйилган битикдек, киши хотирасида абадий муҳрланиб қолар экан. Кейингилари эса баъзан қор ё музга ёзилгандай гап. Инсон боласида дўстни ҳам, ғанимни ҳам шакллантириш ёшлик даврга тўғри келади. Шу сабабдан фарзандларимиз дилига эзгулик, яхшилик фазилатларини сингдириш аввало ўзимизга боғлиқ.

— Одамлар орасида азалий бир ақида мозийдан ҳозирги кунгача кезиб келади. Бу «туғма қобилият», «туғма истеъдод» тушунчаларидир. Шу соҳиб калом ибора бобокалонларимиз — Хоразмий, Беруний, Ибн Сино ва бошқаларга ҳам нисбат этилганини биламиз, Сизнинг бу борадаги фикрингиз қандай?

— Даставвал ушбу саволга жавоб бериш оғирлигини очиқ айта қолай.

Улуғ Фузулий деганлар:

Саодати азали ҳақ ҳеч маҳал завол ўлмас,
Гунаш ер устина душсада поймол ўлмас.

Эскиларимиз, ҳар ким пешонасида борини кўради, деб уқтирганлар. Худди шу маънода табиат ҳар бир инсон боласига маълум бир фазилатни, истеъдодни бағишлайди. Гап ўша ато этилган иқтидорни пайқаб, муҳит кўмагида меҳнат билан такомиллаштиришдадир. Биров паҳлавон бўлиши, кимдир созанда, яна бошқа биров илмий тафаккурга мойил бўлиши оддий ҳақиқатку! Хуллас саволингизга жавоб шул: ҳар ким қўлидан келган ишни бажарсин.

— Ҳар бир инсоннинг ҳаётида унутилмас воқеалар бўлади. Сизда ҳам...

— Шукур қилган кунинг унутилмас бўлаверади, деб ўйлайман. Ҳаётда дилкаш, яхши, самимий дўстлар ила ўтган онлар мен учун унутилмасдир.

— Сизни ўзбек шеъриятида фалсафий йўналишга мойил шоир, дейишади. Бундан ташқари, мухлисларингиз орасида Сизни баъзилари табиат куйчиси деса, бошқалари муҳаббатни тараннум этувчи, дейди. Бу тортишувга муносабатингизни билсак.

— Биринчидан, яхши одам ўзини яхшиман деб эълон қилмайди. Таассуфлар бўлсинки, ёмон одам ҳам ўзини ёмонман демайди. Бу бозорга мол олиб борган одамга ўхшаш гап. Шу маънода мен ўзимни файласуф ёхуд лирикачи шоир деб эълон қилсам қандай бўлар экан. Камтарин ижодимдан кимки нимани орзу қилиб ахтарган бўлса ва ўшани топа олган бўлса, мен ўша сонияда китобхоним ҳукм чиқарган шоирга айланаман. Бу гапларим олифтагарчилик эмас, очиғи ҳаётни мантиқ орқали истифода этишни хуш кўраман. Балки, бу бошқотирма, машаққат аллақайси бобомдан қолган руҳий меросдир.

— Абдулла ака, дўстларингиз кўпми, ғанимларингиз?

— Яхшиси, улар ўзлари бир-бирларини ҳисоблаб чиқишсин.

— Етмиш йиллик «ёпиқ қозон» хайриятки, қайта қуриш даврида очилди. Маълумингизки, мен Сиздан динга бўлган муносабатингизни билмоқчи эдим.

— Аввало бундай жиддий саволнинг қўйилиши ҳар қандай одамни хушёр торттиради. Динни инсон ўйлаб топганми, ёхуд инсонни динми? Нима бўлган тақдирда ҳам эътироф этиш зарур: Биз — яралганмиз.

Неча минг йиллардан буён ўнлаб дин-

Адиб ижодхонасида

«МЕН ТОШКЕНТ ФАРЗАНДИМАН»

лар яшаб келаётибди экан, демак, инсон уларга муҳтож. Балким, махлуқотлардан фарқимиз ҳам шундадир. Эътиқодсизликнинг оқибати эса дўзох дейдилар.

Улуғ Хўжа Аҳмад Яссавий ўзларини бағишлаган йўриқ инсониятга яхшилик тилаш эди. Дин ислом, тасаввуф билан хурофот, бидъат орасида алоқа йўқлиги бугун маълум бўлди. Пайғамбаримиз аёлларини паранжи чимматга солмаган эканлар, ўзлари қўлларида супурги билан ҳовлиларини саришта қилар, сигир соғар эканлар. Кейинги асрларда пайдо бўлган баъзи имони суст кимсалар шундоғ улуғ ибратни унутиб ҳаром-харишга берилиб, натижада Қуръони каримни ҳам, бетакрор ҳадисларни ҳам манфаат манбаига айлантирганлар. Бу хатти-ҳаракатлар айниқса, даҳрийларга қўл келиб, гўзал, олижаноб ғояларнинг устидан мағзава тўкишларига имкон яратилган. Шу ўринда бир фикрини айтмоқчиман. Тасаввуфнинг асосий шиори қуйидагича: яъни «Дил ба ёрў, даст ба кор» — орзуниятинг ёрга — яратганга бағишлансин. Бироқ, қўл қовуштириб ўтирмасдан моддий турмушдаги ишлар билан машғул бўл деганлар. Яъни дилингда худо, қўлингда иш бўлсин. Бунинг нимаси ёмон. Алишер Навоий ёзибдилар:

Зоҳид сенга ҳуру, менга жонона керак,

Жаннат сенга бўлсину, менга майхона керак.

Юқоридаги ақидани тамомила тушунмаган жоҳил кимсалар, улуғ Алишерни ҳам ўзларининг сафларига тиркашга ҳаракат қилдилар. Холбуки, масаланинг моҳияти ана у ёқда эди. Яна бир гап.

Ҳозир фан-техника асри. Модомики, шундоқ экан, улуғ тариқатларга риоя қилиб, фарзандларимизни дунёвий юмушларга ҳам муттасил жалб этмоғимиз керак. Фан-техника ютуқлари ҳаммага баробар хизмат кўрсатади. Тайёрадан, поезддан, пароходдан, телефон, телевизордан ҳамма баравар фойдаланмайдими? Демак, замонга, унинг жўяли оқимига ҳамоҳанг бўлишлик гуноҳ эмас. Мен кўпгина хорижий юртларда бўлганман. Дейлик АҚШ Президентлари ҳам тонг отарда черковга кириб ибодат қилади ва ўша руҳий мадад, ихлос воситасида мамлакатни бошқаради. Ҳа, одам боласи ўнгидан бўлмаса ҳам, тушидан қўрқиши керак, шекилли.

— Бир публицистик мақолангизда «Наср, менинг назаримда, ҳаётга бевосита муносабатда бўлади. Бешафқат наср деганлари шундан келиб чиққан бўлса керак», дегансиз. Нега?

— Бешафқат наср, ўрусча — «Суровая проза» дегани. Реализмни натурализмга айлантирмаслик керак. Ҳар қандай асарга бир даражада хамиртуриш бўладиган, ёниқ хаёл орқали туйғу аралашса ундоқ асар ўзини оқлайди. Мисол келтирайлик. Қирғиз оғамиз Чингиз Айтматов «Оқ кема»си юксак ва фожиали романтика билан яратилган-ку! Ёхуд Мирзо Улуғбекни падаркуш фарзанди Абдуллатиф билан хаёлан изтироблик мулоқотини Одил Ёқубов чуқур қанотлик тафаккур билан яратди-ку! Ёхуд Пиримқул Қодиров иккита муҳташам романида Бобурийлар сиймосини кўз ўнгимизда тирилтириб бера олди-ку! Насрда гап кўп.

— Ўзаро миллий низоларга бўлган муносабатингиз қандай?

—Пайғамбаримиз адибларни фаришталар қавмига киритган эканлар. Мен Дантени таржима қилишим жараёнида шу масалаларга дуч келдим. Ростдан ҳам Хемингуэй ёки Шекспир Навоий ёхуд Тагор, ҳамма учун бирдек эмасми? Ислом дини миллатчиликни, тил ажратишни тақиқлагандир.

Ҳа, адабиётимизнинг даргоҳи кенг. Ҳар биримиз, бу корхонанинг ишчисимиз. Мана, Абдулҳамид, Сиз савол беряпсизу ёнимда Султон Қолбек ўтирибди. У ўзбекнинг ҳам, қирғизнинг ҳам қозоқнинг ҳам, қорақалпоқнинг ҳам бирдек вакили, яъни бу тилларни обдон билади. Қани эди Султонга ўхшаган йигитларимиз кўпроқ бўлса.

Ўтган йиллардан бирида буюк Абдулла Тўқай таваллуди муносабати билан Қозон шаҳрига бордим. Ўша жойда татар зиёлиларининг орасида, айниқса, донишманд бошқирд шоири Мустай Карим иштирокида улуғ бир суҳбат кечди. Мустай Карим: «Эй, илдошлар! Турк қавми йигирманчи асрда иккита улуғ шоирни берди. Бири Абдулла Тўқай ва яна бири Нозим Ҳикматдир» деди. Мен чиқиб узр билан дедимки; «Мустай Оға, ушбу рўйхатни камбағаллаштирманг, шу сафда ўзингиз ҳам борлигингизни биз туркийгўй шоирлар эътироф этамиз», дедим.

Гап шундаки, биз келажакни орзу қилаётган чоғда аниқ ва реал ҳодисалардан кўз юммаслигимиз керак. Ўша сафаримда Қозон шаҳрида бўлган яна бир гап хаёлимдан ҳеч кетмайди. Бу жойнинг раҳбарияти ўзбек халқимизга юксак ҳурматини ифода этиб, бир калима айтдилар: «Эй, меҳмон! Қардошларимизга етказинг, қачонлардир йигирманчи-ўттизинчи йилларда Қозон ва Уфа бир даражада сизлар учун маърифат маркази бўлган эди. Улуғ адибларингиз «Олия» ва ҳоказо мадрасаларимизда ўқиб, таълим олган эдилар. Қолаверса Оврупа билан Осиёни боғловчи яхшими-ёмонми кўприк бўлганмиз. Босмахоналарни, газет-пазет деган гапларни сизларга элтган эдик. Эдиль бўйларида етилган оқбадан татар қизларимиз ўзбек йигитларининг бағрига шўнғигани ҳам бор гап. Сиз—кўкардингиз. Чунки, катта халқсиз! Энди жиндаккина бўлса ҳам кўмак кўрсатган йилларимизни эслаб татарни ҳам йўқлангглар».

Бу суханлар ғоятда изтиробли эди. Энди бугунги кунда Татаристон ўзини алоҳида жумҳурият деб эълон қилганидан, биз хурсандмиз.

Ўтган куни АҚШнинг Сиэтл шаҳридан менга бир совға келиб қолди. Ушбуни унутилмас Аброр Ҳидоятовнинг зурриёти, катта олимимиз Гога Ҳидоятов олиб келибдилар. Сиэтл ва Тошкент биродарлашган шаҳар. У жойда миллий ўзбек таомлари ошхонаси очилибди. Қаранг, ҳалиги ошхона менюсининг бир варағида каминанинг тўртликлари чоп этилибди. Демоқчиманки, Ўзбекистонимиз, Тошкентимизнинг дунё билан куидалик алоқалари ҳам йўлга қўйилмоқда экан, биз бундан хурсандмиз.

— Абдулла ака! Сизни тошкентликлар СССР халқ депутатлигига сайлаган эди. Бу борадаги фаолиятингиз ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Дарҳақиқат, мени шаҳримизнинг учта ноҳиясидан депутат қилиб сайлашган. Бу борада изчил ишлар давом этмоқда. Шу кунгача 23 маротаба депутатлик қабули ўтказдим. Шу даврларда 800 дан ортиқ сайловчи билан мулоқотда бўлдим. Қизиғи шундаки, кўплаб сайловчилар ўз ноҳиясида, қолаверса шаҳар тасарруфида ҳал этилса бўладиган ишлар билан мурожаат қилишади. Телефон ўтказишни, квартира олиб беришни сўрашади. Улардан қўлимдан келган ёрдамимни аямайман. Депутатлик наказларим устидан назорат олиб бораман. Салор каналининг ўзани тозалиги муаммоси, янги аэропорт ҳақидаги таклифлар маълум идораларда ўз ечимини топаётир.

— Мана, Тошкент шаҳрида муқим бўлиб қолганингизга ҳам 33 йилдан ошибди. Шу ўринда она шаҳримиз Тошкентга, унинг олийҳиммат одамларига бўлган муносабатингизни билмоқчи эдик.

— Мен ота-онам ҳузурида қанчалик бурчлик бўлсам, тошкентликлар ва азим Тошкент шаҳри олдида ҳам шунчалик қарздорман. Калимам муболаға бўлиб туюлмасин. Шу маънода ўнлаб мисолларни келтиришим мумкин. Кўп йиллар мобайнида ижарада яшадим. Кўкчалик дўстларим мени Кўкчадан деб аташади, себзорлик эса Себзордан дейди ва ҳоказо. Бир ажойиб, худо раҳмат қилғур аямизни сира унутмайман. Мен ўша хонадонда ижарада туриб, ёлғиз, сўққабош одам сифатида, албатта, қаровсиз эдим. Ҳалиги аямиз эрта тонгданоқ кумуш патнис устида чиройли, жажжи самоварчасини қайнатиб, «Ўғлим, бир пиёла чойни ичиб тамадди қилиб кетақолгин», дердилар. Алламаҳалларда хонамга қайтиб келганимда, бир коса мошхўрдами, маставаними менга илиниб: «Қаёқда юрибсан, шу бир коса илингимни кўз олдимда еб ол», дердилар. Кўча-кўйда, сомсами, кавобми тамадди қилиб келганимга қарамасдан, ўша аяжонимнинг суҳанларини қайтармасдан айтганларини бажо қилардим. Энди ўйласам, мени онадан айрилиб қолганимни билган сабабиданми, ёхуд бир мусулмон боласи деб меҳр қўйганиданми, ёки бировга яхшилик қилишни савоб деб ҳисоблаганиданми, ҳар ҳолда ҳақиқий инсонийликни шу аяжонимдан ҳам кўрганман. Умуман Тошкент шаҳрининг меҳрибон халқи доимо мурувватлидир. Жиндек ҳазил-мутойиба ҳам керак. Менга жумҳурият халқ шоири унвони берилганидан, албатта, мамнунман. Бироқ, ўнғай келиб қолганда ўзимни, ҳамшаҳарларимиз рухсати билан Тошкент халқ шоири деб ҳам атаган бўлардим.

— Ҳурматли Абдулла ака! Сизни икки миллиондан ортиқ шаҳарликларнинг оқшомхонлари номидан муборак 50 баҳорингиз билан қизғин табриклаймиз. Ҳамиша ўзбек халқининг бахтига, тошкентликлар иқболига узоқ йиллар омон бўлинг, халқимизга маънавий озуқа берадиган дилбар асарларни кўплаб ёзиб беришингизни тилаб қоламиз.

— Раҳмат! «Оқшом» рўзномасининг муҳарририятига эътибори учун миннатдорлигимни билдириб қоларканман, барча оқшомхонларга сиҳат-омонлик, осойишталик ва маъмурчилик тилайман.

Суҳбатдош
Ҳамид ҲАБИБУЛЛАЕВ.

ЯШИЛ ТЎН КИЙГАН ШЕЪР

Қара-я ўтибди қирқ йил муттасил,
Яшабман юлдузлар остида карахт.
Оҳ, шоир умрига ҳавас қилмагил,
У қуюн ичида унган бир дарахт.

АЗИЗ ўқувчи, ёруғ ва дардноқ шеъри билан сиз бизга жонажон бўлиб кетган, бугун эллик ёшлик кирган шоиримиз Абдулла Орипов юқоридаги сатрларни бундан ўн йил муқаддам битган эканлар. Ажаб ҳол: шеърга чечанлар, сухандонлар, нозимлар қанчалик кўпайган сайин, рўзнома ва мажаллалар шеърга тўлиб чиққани сайин, шеър китоблари нечоғлик мўл чоп этилган сайин абдуллавори шеъриятнинг қадри шунчалик ортиб бораётгандай...

Сўзлар-ку ўша-ўша, бироқ интизом ва тартибот бошқа, дардли тафаккури, «маҳзун илҳоми» илоҳий бир нурдан ёришиб тургандай, тийра руҳларга нажот — ўша ёруғликдан.

Сен юрган боғларни бахтга тўлдириб,
Сайр этса шомларда дўст ила ёрон,
Уларни ўргилсанг шаббода бўлиб,
Ахир, бу толенинг нимаси ёмон.
Ғамгин ва беиқбол ёринг оҳ уриб,
Болишга бош қўяр, кўз ёши тахир.
Сен унинг тушига билдирмай кириб
Тасалло беролсанг, саодат ахир.

Сиз яхши биласиз, азиз ўқувчи, етмишинчи ва саксонинчи йилларда шеъриятимизга гурул-лаб кириб келган оташин шоирлар гуруҳи Абдулла Ориповга ихлос ила эргашиб шунга амин бўлдиларки, инсоннинг руҳига хос бўлган Ҳурлик сўз ҳурлигига айлангандагина шеърият бунёд бўлади, фикр ва наво жонажонлиги санъатни дунёга келтиради. Бу сўзларни мухлислар ўз савқи табиийлари билан англайдилар ва мақбул кўрадилар ва шоирни дўст тутадилар. Шу боис, бизнингча шунчаки дуруст шоирлар кўп-ку, дўст шоирлар саноқлидир.

Бахтиёр ҳар дилга ошно топилгай,
Ғуссали юракка лекин йўқ ҳамдам.

Яна бир сатр: шикасталик, илтижо ва наво ихтиёрингиздан ташқари кўзга ёш қалқитмайдими?

Ҳорғин бир йўлчингман, дарвозангни оч.

Муҳтарам шеър ўқувчиси, биз сиз билан бир андишада қоймммиз шекилли: ҳар умрнинг, ҳар кўнгилнинг ўз турфа йўллари, кечинмалари, савдолари, ҳангомалари бор, бироқ ҳақиқий шоир уларни ўз йўлига солишга, қанча дилларни ўз дили билан якдил этишга қодирдир. Ватанга эътиқод борасида ҳам. Улуғлар «Ватанни севиш иймондандир», дейишган. Абдулла Ориповнинг эл-юрт ва унинг буюк фарзандлари ҳақидаги сатрларидан балқиб турган сеҳра ўша нур, нури иймон эмасми? Мана мен ҳам бу кез шоирнинг бундан роппа-роса чорак аср аввал битган «Баҳор» шеърини билмам неча марта қайта ўқий бошладиму, сўнгига етказмагунча бўлмади. «Маҳзул илҳом» руҳни тозартирди, ғубор ва чиркларидан халос этди, яна бир бор эзгуликда ва ҳақ йўлида собит бўлишга чақирди. Бу энди — савоб, шоирнинг хайрли амали:

Қизғалдоқ баргидек учар дилдан ғам,
Тошқинлар киради қалбимга маниқ.
Баҳоринг муборак бўлсин ушбу дам,
Менинг Ўзбекистон — дилбар Ватаним.
Фақат сен қалбимга чўктирмай малол,
Чарчаган руҳимга илҳом солурсан.
Баҳор ҳам, умр ҳам ўтар эҳтимол,
Фақат сен дунёда мангу қолурсан.

Айтинг-чи, шоирнинг руҳий поёнини не билан ўлчаш мумкин? Абдуллонинг жуда кўп сатрларини чақнатиб ўтган ёруғ бир сўз бор: меҳр!

Савоб деб инграйди дунёмиз беҳол,
Зордир у нажот бахш ҳислар сеҳрига.
Жангларда толиққан мажруҳ зот мисол
Суяниб яшар у инсон меҳрига.

Шоир ҳам одамлардан, яқинларидан ҳеш-ақраболаридан, ҳамсояларидан, ўқувчиларидан ана шу ноёб туйғу-меҳрни кутиб яшайди.

Азиз ўқувчи, шу ўринда сизга қўшилиб халқ эъзозлаган катта шоиримизга мурожаат қилгим келади: Абдуллажон, албатта умрнинг кемтиклари, ғуссалари, ранж ва армонлари мўл, балким, нашриётлар кутилган комил китоблар билан ўз ўқувчиларини ҳамиша ҳам сийлай олмаётгандир (албатта, сизнинг режалаштирилган икки жилдлик «Сайланма»нгиз кўпчилик тилаган китоблардан бўлур эди), балким... Бироқ, ҳар қалай, оламда Шоирни писанд қилганлар кўп-ку. Бундан етти йил муқаддам чиққан «Йиллар армони» ўқувчиларнинг жоний дўстига айланиб, ўзингиз кўп бор тилга олганингиз хизр сифат донишманд зот каби яшил тўн кийиб эл кезиб юрибди. Айтадиларки, Эронда одамлар Ҳофиз девонини очиб фол кўрар эканлар. Мен ҳам кўзимни юмиб туриб «Йиллар армони»дан варақ очдим:

Йўқ, йўқ, ўзга эрур бидъат ва карам:
Ҳиммату саховат тирикларга хос.
Боболар бетаъма қурган дунё ҳам
Асли савоб учун қолган бир мерос...

Анвар ИСРОИЛ.

СУРАТДА: (чапдан) Абдулла Орипов, Расул Ҳамзатов, Мўмин Қаноат.

Бу—қизиқ

ТЕГИРМОН УЧ ЮЗ ЙИЛДАН БЕРИ ХИЗМАТ ҚИЛЯПТИ

«Сувнинг кучи тегирмонни синдиради» — Яккабоғдаги Самак қишлоғи аҳли бу мақолни инкор этди. Маҳаллий тоғ дарёсининг текин кучи бу ерда уч юз йил аввал қурилган тегирмонни итоаткорлик билан айлантираяпти. Шу даврнинг деярли ярмидан буён бу ерда бир оила аъзолари ишлашмоқда.

Сўнгги ярим аср мобайнида бу ерда Тўра Эшмуродов ишлаяпти. У бу ерда ишни ўз отаси Эшмурод Бободан қабул қилиб олган, Эшмурод бобо эса ўз навбатида тегирмончилик маҳоратини ўз отасидан ўрганган.

Қишлоқдагилар ўз тегирмонларининг унини бошқа ҳар қандай ундан тотлироқ деб ҳисоблашади. Бу бежиз эмас: бу ундан хоҳлаган хамир таом тайёрлаш мумкин.

«Коммунист» давлат хўжалигининг ғаллазорлари экологик жиҳатдан тоза. Бу ернинг иқлими ҳам ўзгача. Қишлоқ аҳли ўзи иш ҳақи сифатида олган донни тегирмонга олиб боради. Буғдойни ўз ерида етиштирадиганлар ҳам кам эмас.

— Фақат тегирмон тоши пишиқ бўлса кифоя, — дейди тегирмончи. — Одамлар учун ишлаш эса ҳузур-ҳаловат бағишлайди.

Анъанага кўра тегирмончи тегирмон тоши тўғрисида ўзи қайғуради. Тоққа чиқиб яроқли тош қидиради, кейин, худди ҳайкалтарошдек унинг барча ортиқча жойларини тарашлаб чиқади.

Бу давлат хўжалигида яна битта қадимий тегирмон сақланиб қолган. Лекин маҳаллий одамларнинг таъкидлашича, бу тегирмон аввалгисидан кейинроқ қурилган.

Қашқадарё вилояти — республикада ғалла етиштириладиган асосий жойдир. Бу ерда дон янчиладиган қудратли комбинатлар ишлаб турибди ва янгилари қурилаяпти. Лекин эски тегирмонлар ҳам ҳали одамларга анча хизмат қилади.

В. ШУМАЙЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.

«Бойчечак» республикада хизмат кўрсатган маданият арбоби, ҳайкалтарош Дамир ака Рўзибоев жамоатчилик асосида раҳбарлик қилаётган Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси қошидаги болалар студиясининг тарбияланувчилари тайёрлаган суратлар кўргазмаси ана шундай ном билан аталди.

— Болалар кўргазмага 150 мўйқалам ва 70 ҳайкалтарошлик намуналарини тайёрлашди, — дейди Д. Рўзибоев.

СУРАТЛАРДА: Наргиза Сатторова ўзи ишлаган ўйинчоқ билан; Дамир Рўзибоев ўз шогирдлари даврасида.

С. Велиткин.
(ЎзТАГ) сурати.

Ҳар тўғрида

«ҚИЗИЛ БУРУНЛАР КУНИ»

ЛОНДОН. Одатдагидек ўз ишлари билан шошиб кетаётган турли ёшдаги кўпчилик англияликларнинг ташқи кўриниши ғалати — уларнинг юзларида қизил пластмасса бурунлар пайдо бўлган. Ён атрофдан ўтаётган енгил юк автомобилларининг тумшуқларида ҳам худди шунга ўхшаш, лекин ҳажми анча каттароқ «безак»лар бор. Лондондаги кўпгина боғларда созандалар томоша кўрсатиб, масхарабозлар одамларни кулдиришаяпти. Уларнинг истаги битта — ҳар бир киши бурун сотиб олсаю, уни тақиб, ўйин-кулгига қўшилса. Бу тадбир рамзи — қизил пластмасса бурунлар сотиш ёрдамида улар 26 миллион фунт стерлингдан кўпроқ пул тўплаб, бу маблағни Африка мамлакатларида, шунингдек Британия оролларида хайрия эҳтиёжлари учун сарфлашмоқчи. «Қизил бурунлар куни»нинг ташкилотчилари тўпланган маблағнинг бир қисмини Форс кўрфазидаги урушда жароҳатланган ҳарбий хизматчиларга ва уларнинг оилаларига ёрдам кўрсатиш учун сарфлашади.

ЖАҲОНДАГИ ЭНГ КАТТА МИС КОНИ

САНТЬЯГО. Чили шимолида, Антофагаст шаҳри яқинидаги кимсасиз районда яқинда янграган кучли портлаш овози жаҳондаги энг катта мис конларидан бири ишга туширилганидан дарак берди. «Меркурио» газетасининг хабар қилишича, Чили тоғ-маъдан саноати вазирлигининг лойиҳаларига мувофиқ мамлакатда мис қазиб чиқаришни 20 фоиз кўпайтириш имконини берадиган «Ла—эскондида» кони тўртта чет эл концернига қарашлидир. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра 1,8 миллион куб тонна минерали бўлган улкан конни ишга тушириш учун пайчиларга 860 миллион доллар маблағ керак бўлди. Ўз заҳиралари бўйича жаҳонда учинчи ўринда турадиган «Ла—эскондида» кони етакчи «мис давлатлари»дан бири бўлган Чилига чет элга ҳар йили қўшимча равишда 600 минг тоннадан қўпроқ мис концентрати сотиш имконини беради.

МАДРАСЛИК СОҲИБЖАМОЛ

ДЕҲЛИ. «Фемина» хотин-қизлар журнали ва бошқалар ҳомийлигида Бомбейда ўтказилган гўзаллик конкурсида мадраслик соҳибжамол Кристабель Хаури ғалаба қозонди. Ҳиндистон гўзали тожини унга бундай номга ўтган йили сазовор бўлган машҳур киноактриса Самгита Бижлани кийдирди. «Ҳиндистон гўзали» номини олганлиги Кристабель Хаурига бўлажак «Коинот гўзали» халқаро конкурсида республика номидан қатнашиш ҳуқуқини беради.

АРЗОН ЛОЙИҲА

НЬЮ-ЙОРК. Аэронавтика ва космик фазони тадқиқ этиш миллий бошқармаси (НАСА) бўлажак Америка орбитал космик станциясининг янги, арзон лойиҳасини тайёрлади. Бундай станцияни яратиш ғоясини 7 йил илгари Америка Қўшма Штатларининг ўша вақтдаги президенти Рональд Рейган илгари сурган эди. Тўқсонинчи йилнинг ўрталарида ишга туширилиши лозим бўлган станцияни яратишга доир ишлар унинг жуда қимматлиги — 37 миллиард долларга тушиши сабабли боши берк кўчага кириб қолди. Бунга космосда хизмат қилишга сарфланадиган харажатлар кирмайди.

КЕЧИРИМ СЎРАДИ

Ёш йигит Қоҳирадаги чойхоналарнинг бирида дўстлари даврасида ўтириб жанубликлар тўғрисида ҳангомалар айтиб, ҳаммани кулдирарди. Бироқ, қаҳ-қаҳа роса авжига чиққан бир пайтда қўшни хонтахта ёнида ўтирган эркак ўрнидан турди ва индамасдан ҳангома айтаётган йигитнинг қулига тушган нарса билан ура бошлади. Воқеа содир бўлган ерга етиб келган полиция нотаниш киши жанублик эканини аниқлади. Талаба шўрлик ўзининг «қўпол, кинояли ҳангомаси» учун ундан кечирим сўрашга мажбур бўлди.

(СИТА).

Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлиги матбуот шўъбаси хабар қилади

БИРОВНИНГ НОНИГА КЎЗ ОЛАЙТИРМА...

Кечаси соат учларда тўрт номаълум киши Тошкент умумий овқатланиш Бош бошқармаси дўконларидан бирининг мудири У.нинг уйига девордан ошиб тушди ва уй эгасига тўппонча ўқталиб, пул ҳамда бошқа бойликларини беришни талаб қилди. Уй эгасидан рад жавобини олган безорилар ҳовлида турган «Волга» автомашинасини олиб кетишди. Лекин шошма-шошарлик билан қилинган ҳаракат натижасида автомашина ҳовли деворига қаттиқ урилди. Қароқчилар шикастланган машинани ташлаб кўздан ғойиб бўлишди. Лекин улар узоқ қидирилмади — кўрилган тадбирлар натижасида улар қаерга кетгани аниқланди ва тунда қароқчилик билан шуғулланган ушбу тўрт киши қўлга тушди. Улар Акмал Икромов район озиқ-овқат савдоси идорасининг ишчиси 23 ёшли Н. Ғафуров, Чилонзорда яшайдиган, ҳеч қаерда ишламайдиган А. Орипов, 1-автотранспорт корхонасининг ҳайдовчиси Х. Бўтабоев ҳамда нима иш билан шуғулланиши номаълум бўлган Б. Бақоевлар экан. Ҳозир тергов олиб борилмоқда.

УЙ ЎҒРИЛАРИ

10-синф ўқувчиси Лена В. барзангидек тўрт эркак унинг уйига ўғирлик қилиш учун келганини хаёлига ҳам келтирмаганди. Очиқ чеҳра, ширин гаплар билан уй ичига кириб олган номаълум кишилар эшикни ёпишлари биланоқ қизга пичоқ ўқталдилар. Магнитофонларни, фотоаппаратни, чет эл фирмасида чиқарилган видеомагнитофонни, турли нарсаларни, аёлларнинг олтин тақинчоқларини йиғиштириб, кўздан ғойиб бўлишди.

Тошкент шаҳар Чилонзор район ички ишлар бўлими жиноят қидирув ходимлари жиноятни фош этиш учун неча ўнлаб тахминларни текширишдан ўтказишларига тўғри келди. Фақат олтинчи куни ўғриларнинг изига тушилди. Қўлга олинганлардан пичоқ, кўздан ёш оқизадиган газ тўлдирилган баллонча, милиция кийими тортиб олинди. Ўғрилар узоқ вақтдан бери ҳеч қаерда ишламас, уларнинг бири Андижонда, қолганлари эса Тошкентда яшар экан. Содир бўлган воқеа юзасидан тергов олиб борилмоқда, шунингдек ушбу гуруҳнинг бошқа жиноятларини содир этишга алоқадорлиги ҳам текширилмоқда.

(ЎзТАГ).

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

19-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИДА

6 ОЙ МОБАЙНИДА КАСБ ЭГАЛЛАШ МУМКИН.

«қўриқлаш-ёнғин сигнализациясининг электр монтёри ва электр пайвандчи»; «таъмирловчи-чилангар ва кенг қамровли дастгоҳчи» ихтисослари бўйича тажрибавий гуруҳларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтган ҳамда Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида яшовчилар рўйхатида қайд қилинган йигитлар қабул қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳар, Куйбишев ноҳияси, Владимиртор кўчаси, 15-уй. Телефонлар: 68-48-96, 68-48-97.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги

27-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ КЕНГ ПРОФИЛДАГИ ЁҒОЧСОЗЛИК СТАНОКЧИСИ — ўқиш муддати 1 йил,

ДУРАДГОР — ўқиш муддати 2 — 3 йил.

БАДИИЙ ВА МОДЕЛЛИ МЕБЕЛЬ ДУРАДГОРИ — ўқиш муддати 2 — 3 йил.

ҚУРУВЧИ ДУРАДГОР — ўқиш муддати 2 — 3 йил.

ЖИЛВА БЕРИШ МУТАХАССИСЛИГИ БЎЙИЧА БЎЁҚЧИ — ўқиш муддати 2 — 3 йил.

ПАРДОЗЛОВЧИ, ПЛИТА ЁТҚИЗУВЧИ — МОЗАИКАЧИ — ўқиш муддати 2 — 3 йил.

ТИКУВЧИ — ОПЕРАТОР — ўқиш муддати 2 — 3 йил.

БИЛИМ ЮРТИ 1990 — 91 ЎҚУВ ЙИЛИДАН ТАЖРИБА (экспериментал) ИШ РЕЖАСИГА ЎТИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ТАЖРИБА (экспериментал) ГУРУҲЛАРИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

9 синфни «яхши» баҳолар билан тамомлаган ўқувчилар шу тажриба (экспериментал) гуруҳларига қабул қилинади.

Билим юрти қабул комиссияси ўқувчилар билан 20 июндан 1 июлгача суҳбат ўтказади. Суҳбатдан муваффақиятли ўтган ўқувчилар билим юртига муддатидан олдин қабул қилинади, шу ўқувчилар 25 августда она тилидан (диктант), математикадан (оғзаки) имтиҳон топширадилар.

Билим юрти тажриба гуруҳини «яхши» ва «аъло» баҳолар билан тугаллаган ўқувчилар билим юрти қошидаги ўрта-махсус (техникумга) ўқишга қабул қилинадилар.

Билим юртига 9, 11-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган 15 ва ундан катта бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади. 2—3 йиллик ўқишни тугаллаганларга ўрта маълумот ҳақидаги аттестат билан мутахассислиги тўғрисида диплом берилади.

Ўқувчилар кунига 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш практикаси давридаги меҳнат ҳақининг 50 фоизи билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинади.

ЎҚИШ МУДДАТИ ИШ СТАЖИГА КИРАДИ.

27-ҳунар-техника билим юрти, янги, замонавий бинога жойлашган, шунингдек билим юртида бадиий ҳаваскорлик тўгараги ташкил этилган.

Спорт комплексида бокс, кураш, кара-тэ, таэквон-до, шахмат, шашка, волейбол секциялари ишлайди.

БИЛИМ ЮРТИДА ВИДЕОФИЛЬМ ХОНАСИ ИШЛАЙДИ.

Билим юрти бошлиғи номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт (асли), маълумоти ҳақидаги гувоҳнома (асли), турар жойидан справка, ота ёки онасининг иш жойидан справка, 6 дона фотосурат, 3х4 см, 086/у формадаги медицина справкаси.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

ҲУЖЖАТЛАР СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, Спутник, 4 мавзе, (19-троллейбус ва 58, 75, 98, 40-автобусларнинг «27-билим юрти» бекати).

41-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

9 — 11 СИНФНИ ТАМОМЛАГАН ЁШЛАРНИ

ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

автокран ҳайдовчиси, автослесарь, бульдозер машинисти, бўёқчи, дурадгор, чилангар-сантехник, ғишт терувчи.

БИЛИМ ЮРТИГА 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДА БЎЛГАН 9 — 11-СИНФНИ БИТИРГАН ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЯШОВЧИ ЙИГИТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш муддати 9-синф ҳажмида маълумотлилар учун уч йил. Ўқишга қабул қилинганлар бош-оёқ кийим ва уч маҳал иссиқ овқат билан таъминланадилар.

11-синфни тугатганлар учун ўқиш муддати 1 — 1,5 йил бўлиб, 30 сўм стипендия берилади. Ишлаб чиқариш амалиёти вақтида иш ҳақининг 50 фоизи ўқувчиларга тўланади.

Билим юртини тамомлаганларга эгалланган мутахассислиги ҳақида диплом ва ўрта маълумоти ҳақида аттестат берилади.

Шунингдек, аъло баҳолар билан битирганлар олий ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юртини битирганлар Тошкент шаҳар Чкалов номли тайёра ишлаб чиқариш бирлашмасига ва бошқа корхоналарга ишга қабул қилинадилар.

ЎҚИШ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома, турар жойидан маълумотнома, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, медицина маълумотномаси (286-форма), 4х5 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат, таржимаи ҳол, мактабдан тавсифнома, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома.

Билим юрти манзили: Тошкент шаҳри, Октябрь ноҳияси, Хуршид кўчаси, 83-уй (44, 48, 97-автобуслар, 10-троллейбус, 10, 23, 27-трамвайларнинг «Лабзак кўчаси» бекати, 10, 56, 85, 88-автобусларнинг «Марказ» 6-бекати). Телефон: 41-38-22.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 28/III да **Оққуш кўли** (19.00) 29/III да **Чиполлино** (12.00), **Евгений Онегин** (19.00), 30/III да **Коппелия** (12.00), **Жизель** (19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 28/III да **Хотинлар «гап»идан чиққан ҳангома** (19.00), 29/III да **Юлдузли тунлар** (19.00), 30/III да **Жар.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 28/III да **Анқовлар чайқови**, 29/III да **Кампир кетармиш**, 30/III да **Дардимни айтаман, қулассизми?...**

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 28/III да **Гўзаллар ва миршаблар** (16.00, 19.00), 29/III да **Лақма куёв** (16.00, 19.00), 30/III да **Отасининг қизи** (15.00, 19.00).

КИНО

28 МАРТ

Алишер Навоий номли Санъат саройи — «ТЕМИР ЭРКАК» (19.00, 20.40 катта зал, ўзбек тилида)

«ТЕМИР ЭРКАК» (19.30 кичик зал).

Чайка — «САМОВИЙ ЖАНГЛАР» (20.00).

Тошсоветнинг 50 йиллиги номли — «МУҲАББАТНИНГ СЎНГГИ НИДОСИ». (19.30, 20.45).

Восток — «ИЛОЖСИЗ НАРСА ЙЎҚ» (18.00, 18.30, 20.45).

Москва — «ЖИНОИЙ ТЎРТЛИК» (тоқ соатларда).

БЛКЁИ 30 йиллиги номли — «НАЖОТ ҚИРҒОҒИ» (20.00).

Лисунов номли — «ИЛОЖСИЗ НАРСА ЙЎҚ» (20.00).

29 МАРТ

Алишер Навоий номли Санъат саройи — «ТЕМИР ЭРКАК» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.40 катта зал, ўзбек тилида).

«ТЕМИР ЭРКАК» (12.00, 14.30, 17.00, 19.30 кичик зал).

Чайка — «САМОВИЙ ЖАНГЛАР» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Тошсоветнинг 50 йиллиги номли — «МУҲАББАТНИНГ СЎНГГИ НИДОСИ».

Восток — «ИЛОЖСИЗ НАРСА ЙЎҚ» (11.00, 13.30, 16.00, 18.00, 18.30, 20.45).

Москва — «ЖИНОИЙ ТЎРТЛИК» (тоқ соатларда).

БЛКЁИ 30 йиллиги номли — НАЖОТ ҚИРҒОҒИ» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Лисунов номли — «ИЛОЖСИЗ НАРСА ЙЎҚ» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги

ЖУМҲУРИЯТ СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗУВ КУРСЛАРИ КУНДУЗГИ ВА КЕЧКИ БЎЛИМГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Курслар ўзбек ва рус тилларидаги замонавий иш юритиш асосларини биладиган стенографист-котиба ва машинистка-котибалар тайёрлайди.

Ўқувчилар қабул қилиш давом этмоқда.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700003, Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 174-уй, Бешёғоч, Ленин комсомоли номли кўл ёнида, ҳар куни соат 10 дан 19.00 гача. Телефон 45-62-52.

«Тошкент оқшоми» рўзномасига малакали мусаҳҳиҳ (корректор) керак.

Мурожаат учун 32-55-21 телефонига қўнғироқ қилинг. Манзилгоҳимиз: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй, 222-хона.

Ф. Энгельс номли Тошкент Давлат чет тиллар олий билимгоҳи томонидан **Хайдарова Муносибхон Дадажоновна** номига берилган РВ 868956 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент шаҳар гидромелиорация техникуми томонидан **Тўленбергaнова Гулнора Тайгиановна** номига берилган МТ 998887 номерли йўқолган.

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон ССР Маданият вазирлиги
М. Қориёқубов номидаги Ўзбек давлат филармонияси

31 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ

Фахриддин ЎМАРОВ

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ СОВРИНДОРИ

Ҳожиакбар ҲАМИДОВ

ИШТИРОКИДА

КОНЦЕРТ

Патталар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.
(24 февраль соат 19.30 га сотиб олинган патталар билан кириш мумкин).

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА

27 МАРТ, 3 АПРЕЛЬ СОАТ 19.00 ДА

ПРЕМЬЕРА

АЛИШЕР НАВОИЙ асари
Ш. РИЗАЕВ сценарийси.

«ИСКАНДАР»

(2 пардали фожиа)

САҲНАЛАШТИРУВЧИ РЕЖИССЕР: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ўзбекистон Ленин комсомоли ва Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг совриндори Б. Т. ЙЎЛДОШЕВ.

РАССОМЛАР: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг совриндори Г. БРИМ, Александр БАТИКОВ, Бахтиёр ТЎРАЕВ.

МУСИҚАЛАРНИ САҲНАЛАШТИРУВЧИ: Қирғизистон ССР халқ артисти Толибжон БАДИНОВ.

ҚАТНАШАДИЛАР:

Жумҳуриятда хизмат кўрсатган артист Ҳ. НУРМАТОВ. Ўзбекистон ССР Ленин комсомоли мукофотининг совриндорлари: М. ТЕШАБОЕВА, Ҳ. АРСЛОНОВ, С. РАМЕТОВА.

Артистлар: А. РАФИҚОВ, Э. НОСИРОВ, Г. РАҲИМОВА, Ш. УЗОҚОВА, Н. АБДУВОҲИДОВА, Ш. ТОЛИПОВ, Ғ. ЖУМАНОВ, К. РАМЕТОВ, Ф. АБДУЛЛАЕВ, М. ТЕШАБОЕВ, Т. ШУКУРОВ ва бошқалар.

ТЕАТРНИНГ БОШ РЕЖИССЁРИ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ўзбекистон Ленин комсомоли ва Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг совриндори Б. Т. ЙЎЛДОШЕВ.

Чипталар ҳар куни соат 10 дан 19 гача сотилмоқда.
Манзилгоҳ: Уйғур кўчаси, 2-уй Телефон: 44-56-52.

Ўзбекистон ССР Маданият вазирлиги
М. Қориёқубов номидаги Ўзбек давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишланади.

30 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР халқ артисти

БОБОМУРОД ҲАМДАМОВ

КОНЦЕРТИ

Программани — ЎТКИР СИДДИҚОВ олиб боради.

Чипталар Сарой кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

2 — 3 АПРЕЛЬ СОАТ 19.30 ДА

АССАЛОМУ АЛАЙКУМ, АЗИЗЛАР!

УСТА ОЛИМ КОМИЛОВ ХОТИРАСИГА БАҒИШЛАНГАН

«ЗАРБ—91»

БУТУНИТТИФОҚ ДОИРАЧИЛАР ТАНЛОВИ ҒОЛИБЛАРИ БИЛАН

УЧРАШУВ ҲАМДА КОНЦЕРТ ПРОГРАММАСИНИ КЎРИШГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

ҚАТНАШАДИЛАР:

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ АРТИСТЛАРИ:

ҚАМОЛИДДИН РАҲИМОВ, ҒУЛОМЖОН ЁҚУБОВ, ХАЙРУЛЛА ЛУТФУЛЛАЕВ, НУРИДДИН ҲАМРОҚУЛОВ.

Ўзбекистон Ленин комсомолининг лауреатлари: ҒИЁС БОЙТОЕВ, МУҲРИДДИН ХОЛИҚОВ, ОБИД АСОМОВ.

Чипталар сарой кассаларида соат 10 дан 19 гача сотилади.
Телефонлар: 45-92-13, 41-74-30.

1991 ЙИЛ 30 МАРТ КУНИ СОАТ 10 ДАН 13.00 ГАЧА

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПОЧТА АЛОҚАСИ ВА МАТБУОТ ТАРҚАТИШ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ КОРХОНАЛАРИ

аҳолига почта, электр алоқаси ва «СОЮЗПЕЧАТЬ» хизматларини кўрсатиш масалалари бўйича қуйидаги алоқа бўлимларида

ФУҚАРОЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ ҚАБУЛИНИ ЎТКАЗАДИ:

7-АЛОҚА БЎЛИМИ — М. Горький шоҳкўчаси, 32-уй.
12-АЛОҚА БЎЛИМИ — 2-Сирғали даҳаси.
31-АЛОҚА БЎЛИМИ — Сапёрлар-Варанов кўчаси, 8-уй.
98-АЛОҚА БЎЛИМИ — 1/2 Қорақамиш даҳаси, 7-уй.

ТОШКЕНТ оқшоми

Муассислар: халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар қўмитаси

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

84.997 нусхада чоп этилади. Индекс 64690.
Буюртма 4873. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.